

Laivastomme yleisvoimien tarve, laatu ja organisaatio

Kirjoittanut kapteeniluutnantti K R u u s u v u o r i

I YLEISVOIMIEN KÄSITE

Eri maiden laivastoissa omaksuttujen periaatteiden mukaisesti voidaan laivaston tehtävät jakaa maantieteellisistä olosuhteista, merisodankäynnin luonteesta sekä osin kalustollisista tekijöistä johtuen toiminnallisesti kahteen ryhmään. Toisaalta voimme erottaa selvästi paikallisen luonteen omaavat tehtävät ja toisaalta tehtävät, joiden suorituksessa vaaditaan käytettäviltä laivastovoimilta suurta operatiivista liikkuvuutta ja iskuvoimaa. Meidän oloissamme ensiksi mainittuun ryhmään kuuluisivat pääasiassa tehtävät, jotka suoritetaan saaristossa tai rannikon välittömässä läheisyydessä. Näitä ovat mm

- rannikkomeriliikenteen järjestely ja suojaaminen,
- miinanraivaukset saaristoreittien ja meriväylien aukipitämiseksi,
- maihinnousun torjuntataistelujen välitön tukeminen sekä
- rannikko- ja saaristoalueella tapahtuvat merikuljetukset.

Näiden tehtävien suoritus on suurelta osaltaan rutiinomaista ja niihin käytetään meripiirien johdossa olevia paikallisvoimia. Rannikko- ja saaristomaaston tarjoaman suojan sekä muiden aselajien, lähinnä rannikkotyökistön antaman tuen turvin voidaan näiden paikallisten tehtävien suorittamiseen käyttää taisteluarvoltaan heikkojakin aluksia. Paikallisvoimien alusorganisaatio käsittääkin näin ollen yleensä ns reserviläivastoon kuuluvia yli-ikäisiä sota-aluksia ja alusottoteitse saatavia aseistettuja kauppa-aluksia.

Kaikissa laivastoissa — yhtähyvin suurissa kuin pienissäkin — ovat kuitenkin laivaston päätehtävät sellaisia, joiden suorittaminen vaatii käytettäviltä voimilta suurta operatiivista liikkuvuutta, jotta voimien nopea keskittäminen olisi mahdollista. Osa näistä tehtävistä on nimenomaan avomeritoimintaa vaativia. Näitä tehtäviä ovat mm

- kaukotiedustelu,
- hyökkäykset vihollisen maihinnousukuljetuksia ja laivastovoimia vastaan,
- hyökkäykset vihollisen meriliikennettä vastaan,
- avomeriliikenteen suojaaminen.

Jotta voimien nopea keskittäminen olisi mahdollista, ilman että niiden irrottaminen keskeyttäisi paikallisten tehtävien suoritusta, ja jotta tarvittava voima olisi välittömästi käytettävissä, muodostetaan suurimman taisteluarvon omaavista alusyksiköistä operatiiviset yleisvoimat. Niitä käyttäen voi ylijohdon kuuluva merivoimien komentaja tehokkaasti ja välittömästi vaikuttaa toimenpiteillään yleistilanteen vaatimassa ratkaisusuunnassa. Yleisvoimiin voidaan sisällyttää muunkinlaisia yksiköitä, mikäli niiden käyttötarkoitus on luonteeltaan selvästi paikallisesta toiminnasta poikkeavaa ja niiden käytöllä on merkitystä lähinnä ylijohdon kannalta. Tällaisia ovat esimerkiksi miinanlaskijayksiköt. Merivoimien ja samalla myös yleisvoimien tarpeeseen vaikuttaa ratkaisevasti se seikka, onko maanpuolustuksemme kokonaisuudessa sellaisia osatehtäviä, joiden suorittaminen ilman merivoimia ei ole mahdollista. Jäljempänä pyritään määrittämään laivastomme primääriset tehtävät, joiden suorittaminen saattaa muodostua myös kokonaisuolosuhteiden kannalta ratkaisevaksi.

II LAIVASTOMME TEHTÄVIEN MUKAINEN YLEISVOIMIEN TARVE

A ASEMAMME ITÄMEREN PIIRISSÄ

Merivoimiemme olemassaolon tarpeellisuuden voidaan sanoa riippuvan siitä, joutuuko yli 1000 km:n pituinen rannikkomme uhatuksi mereltä käsin, toisin sanoen kuinka suureksi merisodan uhka Itämeren piirissä arvioidaan ja mikä merkitys rannikoillamme sinä näh-

dään olevan. Vastaus on ainakin osittain löydettävissä suurvaltojen Itämeren alueelle kohdistuvasta meripoliittisesta mielenkiinnosta sekä siitä suoranaisesti johtuneesta Itämeren laivastojen kehityksestä toisen maailmansodan jälkeen.

Merisodan mahdollisuus Itämerellä riippuu lähinnä länsivaltojen laivastovoimien tunkeutumisesta Tanskan salmien kautta Itämerelle. Länsivallat ovat pyrkineet pitämään tämän Itämeren meristrategisen portin auki laivastovoimilleen liittämällä Tanskan Atlantin-liittoon, samalla kun Tanska ja Länsi-Saksa valmistautuvat yhteistoiminnassa puolustamaan tätä avainasemaa maihinnousuja sekä maitse tapahtuvia hyökkäyksiä vastaan. Neuvostoliitto on puolestaan luonut Itämerelle voimakkaan merellisen voimaryhmän torjuakseen meritse sen elintärkeille alueille suuntautuvan uhan ja ollakseen ilmeisesti valmiina taisteluun Itämeren herruudesta. Uhka merisotatoimien ulottamisesta Itämerelle on siis olemassa, ja tämä onkin pakottanut sen piirissä olevat valtiot taloudellisiin uhrauksiin laivastojensa kehittämiseksi nyky-aikaisen merisodankäynnin vaatimuksia vastaavaksi. Mahdollisten sota-toimien kehittymisen ennustaminen on varsin vaikeaa eikä se ole tarpeellistakaan. Pelkkä uhan olemassaolo on aiheuttanut Itämeren laivastojen toimintavalmiuden kohottamisen mahdollisimman korkeaan asteeseen.

Meri muodostaa luonnollisen etenemistien sille, joka laskee saavuttavansa sotatoimilleen välttämättömän merenherruuden. Taistelu siitä vaatii kuitenkin edullisia tukialueita operoiville laivastovoimille. Itämeren joutuessa sotatoimien piiriin kasvaa sen rannikkojen merkitys tukialueena maarintaman siirtymisen mukaisesti. Pohjois-Itämeren ehkä hallitsevimpana alueena on pidettävä Saaristomertamme, joka jo molempien maailmansotien aikana on joutunut suurvaltalaivastojen tukialueeksi. Tältä alueelta käsin toimivat laivastovoimat, jotka pyrkivät sulkemaan Neuvostoliiton laivaston Suomenlahdelle. Saksalaiset olivat myös 1944 valmiina turvaamaan Itämeren laivastonsa toimintavapauden Ahvenanmaan miehityksellä. Tätä varten suunniteltu operaatio "Tanne West" jäi kuitenkin tilanteen nopean kehittymisen vuoksi toteuttamatta. Venäläiset merivoimat puolestaan tunkeutuivat osillaan tälle alueelle toisen maailmansodan loppuvaiheissa. Ahvenanmaan alueen meristrateginen merkitys kuvastuu myös rauhansopi-

muksistamme, joihin sisältyy määräykset alueen demilitarisoinnista. Voittajavallat valvovat jatkuvasti myös sopimusten tarkkaa noudattamista.

Sen lisäksi, että rannikkomme ja saaristomme eräät osat saattavat tietyssä vaiheessa kiinnostaa suurvaltoja, on niillä ensiarvoinen merkitys myös omalle meripuolustuksellemme. Ne tarjoavat edulliset toimintamahdollisuudet yleensä vastustajaa vähäisemmille laivastovoimillemme, samalla kun meriliikenteemme voidaan suunnata vihollisen laivastovoimilta suojassa oleville saaristoreiteille, edellyttäen että pysymme pitämään ne vapaina miinoista. Suomenlahden ja Pohjanlahden suut ovat strategisesti merkittäviä kapeikkoja, joiden hallussapysymisestä riippuu muun muassa meriyhteyksiemme ja ainakin Pohjanlahden rannikon turvallisuus. Laivastovoimiemme joustava käyttö Suomenlahden tai Itämeren operaatioalueilla riippuu myös Porkkalan—Hankoniemen alueen pysymisestä hallussamme. Kuvan siitä, kuinka vaikeaksi tilanne saattaa muodostua vihollisen saadessa silinpään Suomenlahden suulla, saamme palauttamalla mieleemme tilanteen v 1941, jolloin Neuvostoliiton voimat pitivät Hankoniemeä hallussaan. Tämä vaikeutti suuresti laivastovoimiemme keskittämisen mahdollisuuksia ja pakotti murtautumisiin Saaristomereltä Suomenlahdelle venäläisen sulkuvyöhykkeen läpi.

B SOLMIMIEMME KANSAINVALISTEN SOPIMUSTEN ASETTAMAT TEHTÄVÄT

Eri valtioiden asennoitumisen suursotaan määräävät sotilaspoliittinen ja -maantieteellinen asema sekä sotilaalliset ja taloudelliset voimavarat. Pikkuvaltioiden osalta tämä ilmenee joko yhtymisenä suurvaltojen sotilaallisiin liittoutumiin tai puolueettomuutena, joka nojautuu riittävän vahvaan omaan voimaan. Toisen maailmansodan jälkeinen poliittinen kehitys on johtanut maamme sitoutumiseen sotilaallisiin velvoituksiin, joiden päämääränä on estää sotaakäyviä käyttämästä maamme aluetta tukialueena tai kauttakulkutienä. Meristrategisessä mielessä tämä koskee eteläistä ja lounaista rannikkoamme, ennen kaikkea Saaristomerellä ja nimenomaan Ahvenanmaan saaristoa. Sotilaalliset velvoitukset Ahvenanmaan suhteen perustuvat seuraaviin kansainvälisiin sopimuksiin:

- Ahvenanmaan linnoittamattomuutta ja neutralisointia koskeva sopimus vuodelta 1922,
- sopimus Suomen ja Neuvostotasavaltain liiton välillä Ahvenanmaan saarista vuonna 1940 ja
- Pariisin rauhansopimus vuodelta 1947.

Nämä Itämeren status quo'n säilyttämiseen tähtäävät, toisiaan täydentävät sopimukset velvoittavat meitä pitämään Ahvenanmaan demilitarisoituna ja takaamaan alueen neutraliteetin. Sopimusten mukaan meillä on oikeus ja velvollisuus ryhtyä tarvittaessa sotilaallisiin toimenpiteisiin tehtävän täyttämiseksi. Sotilaallinen tyhjiö Pohjois-Itämeren ehkä hallitsevimmalla alueella ei liene omiaan hillitsemään suurvaltojen halua käyttää tiettyssä vaiheessa hyväkseen alueen tarjoamia meristrategisia mahdollisuuksia. Sopimukset velvoittavat meidät suureen toimintavalmiuteen Ahvenanmaan suuntaan, minkä lisäksi ne asettavat puolueettomuusvartiointimme tällä hetkellä vaikeasti ratkaistavien ongelmien eteen.

Toimenpiteemme Ahvenanmaan neutraliteetin turvaamiseksi voidaan nähdä kaksiosaisena. Ensimmäisenä vaiheena olisi puolueettomuusvartiointin suorittaminen ryhmittämällä sinne sallitun enimmäismäärän¹ edellyttämät laivastovoimat. Toinen vaihe alkaisi silloin, kun äkillinen hyökkäys saattaa puolueettomuutemme vaaraan, missä vaiheessa jokin maavoimien yhtymä saa rintamavastuun Ahvenanmaan alueella.²

Neuvostoliiton kanssa solmimamme ystävyys-, yhteistoiminta- ja avunantosopimus kiinnittää erityistä huomiota mahdollisuuteen, että maamme aluetta saatetaan pyrkiä käyttämään Neuvostoliittoon suunnatun hyökkäyksen hyväksi. Milloin uhka alueemme käytöstä kauttakulkutienä tai tukialueena on olemassa, on vaikeasti määritettävissä ja saattaa johtaa varsin kriittisiin tulkintoihin. Joka tapauksessa lie-nee kuitenkin selvää, että pystyessämme antamaan takeet rannikkojemme pysymisestä hallussamme meillä on tietyt edellytykset pysytellä sodan ulkopuolella.

¹ Ahvenanmaan linnoittamattomuutta ja neutralisointia koskevan sopimuksen 4. ja 6. artikla.

² Ahvenanmaan linnoittamattomuutta ja neutralisointia koskevan sopimuksen 7. artiklan toinen momentti.

C TIEDUSTELU

Rannikkomme puolustusjärjestelyt, meriliikenteemme turvallisuus sekä laivastovoimien toiminta ovat riippuvaisia merialueella suoritettavan tiedustelun ulottuvuudesta ja tehokkuudesta. Tiedustelu jakautuu kauko- ja lähitiedusteluun. Kaukotiedustelun päämääränä on ensisijaisesti maihinnousu-uhan toteaminen. Tämän lisäksi sen tulisi selvittää maihinnousukuljetusten suuntautuminen, niiden suuruus ja laatu, vihollisen muiden laivastovoimien liikkeet kiinteän merivalvonnan ulkopuolella olevalla merialueella sekä vihollisen meriliikenteen suuntautuminen ja määrä. Maihinnousun jälkikuljetusten selvittäminen muodostaa myös olennaisen osan kaukotiedustelusta, ja niistä saadut tiedot palvelevat eriasteisia rannikon puolustuksesta vastuussa olevia johtoportaita.

Jotta puolustusjärjestelyillemme ja muille vihollisen toiminnan vaatimille vastatoimenpiteille jäisi riittävästi aikaa, olisi tiedustelun ulottuttava mahdollisimman kauas. Maihinnousu-uhan toteamiseksi olisi pystyttävä selvittämään, milloin yleistilanteen kehitys sallii maihinnoususotatoimien suorituksen rannikoillemme, ts milloin sotaakäyvien merellisissä voimasuhteissa tapahtuu muutoksia, jotka aiheuttavat strategisen tilanteen olennaisen uudelleen arvioinnin. Tämä lienee mahdollista vain seuraamalla jatkuvasti Itämerellä käytäviä merisotatoimia. Yleistilanteen muuttumisen tultua todetuksi on seuraavana tehtävänä välittömän maihinnousu-uhan toteaminen. Tämä edellyttää tiedustelun ulottamista maihinnousun todennäköiselle tukialueelle sinne ryhmitettyjen voimien ja meriliikenteen selvittämiseksi.

Lyhyiden etäisyyksien johdosta on vihollisella mahdollisuus yllätykseen. Se voi suorittaa merimarssin esim Luoteis-Baltiasta hankkimaltaan tukialueelta rannikollemme yhden yön kuluessa. Nyky-aikaista maihinnousukalustoa käyttäen se merkitsee n 4 tunnin merimarssia Muhun salmesta Hankoniemelle, n 5 tunnin merimarssia Porkkalan ja n 12 tunnin merimarssia Irben salmesta Ahvenanmaalle. Merimarssiin kuluvan ajan ollessa näin lyhyen on tiedustelun jatkuvuudella ratkaiseva merkitys. Parhaiten tähän tehtävään sopisivat sukellusveneet, jotka voivat suorittaa jatkuvaa valvontaa vihollisen tukialueelle johtavilla reiteillä. Rauhansopimuksemme kuitenkin kieltää

meiltä tällä hetkellä tämän laatuiset alukset. Se ei merkinne silti sitä, että mahdollisessa sotatapauksessa emme saisi niitä hankkia esim ulkomailta ja että meillä tulevaisuudessa ei olisi mahdollisuuksia saada poistetuksi rauhansopimuksen asettamia sotilaallisia rajoituksia. Sukellusveneiden käyttö meikäläisissä oloissa muodostunee kuitenkin alueellisesti rajoitetuksi, jotta vähäisestä venemäärästä saataisiin mahdollisimman suuri teho. Sukellusveneiden käyttö kosketuksen säilyttämiseksi havaittuun maihinnousuosastoon ei ilman paljastumista liene ainakaan toistaiseksi mahdollista, koska yli 4 solmun nopeudella kulkevat sukellusveneet voidaan paljastaa vesikuuntelulaitteilla. Näin olen olisi kosketuksen säilyttämiseen käytettävä nopeita pintavoimia. Tarkastellessamme esimerkiksi mahdollisuutta kohdata pintavoimin Riianlahden alueelta lähtevä maihinnousuosasto voimme todeta, että 35 solmun taistelunopeuden omaavat Saaristomereltä tai Hangon—Porkkalan alueelta toimivat voimat voivat saada kosketuksen viholliseen epäedullisimmassakin tapauksessa jo noin 1½ tuntia ennen sen ensimmäisten osien saapumista maihinnousukohteeseen. Tätä lienee pidettävä varsin merkittävänä aikavoittona, joka saattaa helpottaa joukkojemme puolustustoimenpiteitä. Maihinnousun luonteen selvittämiseksi on tiedettävä joukkojen määrä ja laatu, mitkä tiedot ovat pimeällä hankittavissa vain laivastovoimilla. Valoisalla tehtävän suorittavat huomattavalta osalta ilmavoimat.

Lähitiedustelun päämääränä on kiinteässä merivalvonnassa olevien aukkojen täydentäminen ensisijaisesti pimeällä, sakean sään ja tutkahäirinnän aikana. Tehtävää suorittavien voimien toiminta ulottuu yleensä valvontatutkaverkon havaintorajan vaiheille. Lähitiedustelun tarve laivastovoimia käyttäen on olemassa myös silloin, kun maihinnousu pakottaa kiinteän merivalvonnan elimet väistymään. Lähitiedustelutehtävät ovat luonteeltaan kuitenkin sellaisia, että ne suureksi osaksi voitaneen suorittaa paikallisvoimiin kuuluvilla vartioalusyksiköillä.

Edellä esitetyt kaukotiedustelutehtävät palvelevat lähinnä ylijohtoa, jonka tekemien ratkaisujen tarkoituksenmukaisuus saattaa riippua näiden tehtävien onnistumisesta. Näin on varsinkin silloin, kun maihinnousu tapahtuu kahdelle erilliselle alueelle, esimerkiksi Ahvenanmaalle ja Hangon—Porkkalan alueelle. Koska muut puolustushaa-

rat eivät voi näitä tehtäviä suorittaa, tuntuu tarpeelliselta, että ylijohdolla on käytettävissään sellaisia merivoimia, jotka pystyvät hankkimaan nämä omien voimien ryhmittämiseen ja suuntaamiseen vaikuttavat tiedot.

D PUOLUEETTOMUUTEMME ASETTAMAT TEHTÄVÄT

Tehokas puolueettomuusvartiointi on yksi keino sodan välttämiseksi. Tästä on hyvänä esimerkkinä Ruotsi, jonka taholta on useaan otteeseen tuotu esille operatiivisten laivastovoimien merkitys maan puolueettomuuden säilymiselle toisessa maailmansodassa.

Huolimatta eräistä puolueettomuutemme kyseenalaiseksi tekevästä sopimuskohdista¹ on valtiovaltamme jatkuvasti korostanut maamme pysyttämistä suurvaltojen välisten ristiriitojen ulkopuolella. Puolueettomuuspolitiikkamme ehkä suurimpana ongelmana sotilaspoliittisessa mielessä lienee pidettävä Ahvenanmaan alueen suhteen tehtyjen sopimusten täyttämistä. On ilmeistä, että pelkät sopimukset eivät anna mitään takeita Ahvenanmaan koskemattomuudesta, ellemmme pysty valvomaan niiden noudattamista ja tarvittaessa ryhtymään sotilaallisiin toimenpiteisiin velvoitustemme täyttämiseksi. Puolueettomuusvartiointin alkaessa olisi Ahvenanmaalle ryhmitettävien laivastovoimien muodostettava taisteluteholtaan sellainen voimaryhmä, joka hyökkäyksen suunnittelijan olisi otettava vakavasti huomioon.

Ryhtyessämme toteuttamaan Ahvenanmaan miehitystä on olemassa vaara, että vihollinen suorittaa maihinnousun sinne samanaikaisesti tai pahimmassa tapauksessa jo ennen sitä. Kun puolustuslaitteet puuttuvat kokonaan mainitulta alueelta, syntyy kriittinen vaihe, joka kestää niin kauan, kunnes alueen puolustusjärjestelyt on suoritettu loppuun. Miehityksen onnistumiseen vaikuttaa tällöin osaltaan myös se, kuinka voimakkaat laivastovoimat verhoavat miehityksen suorituksen. Jotta verhoaminen olisi riittävän tehokas, olisi laivastovoimien pystyttävä suoriutumaan seuraavista tehtävistä:

- tiedustelu ja varmistus avomerellä,
- merikuljetusten välitön suojaaminen,

¹ — YK:n Peruskirja, 43. ja 45. artikla,

— Suomen ja Neuvostoliiton välinen, ystävyys-, yhteistoiminta- ja avunantosopimus.

- rannikko- ja kenttätykistön tulen korvaaminen niin kauan kunnes ne ovat toimintavalmiina,
- vihollisen taistelu- ja tiedustelusyöksyjien estäminen Ahvenanmaan suuntaan sekä
- hyökkäykset mahdollisia vihollisen maihinnousukuljetuksia vastaan.

Näistä tehtävistä toinen ja kolmas ovat sellaisia, jotka voidaan suorittaa paikallisvoimin, mutta muut, jotka lienevät myös tärkeimmät, vaativat suurta iskuvoimaa ja voitaneen suorittaa vain avomeritoimintaan pystyviä yksiköjä käyttäen.

Puolueettomuusvartioiden suorittamisessa muilla alueilla kuin Ahvenanmaalla on rannikkotykistöjoukoilla ratkaiseva merkitys. Niiden olemassaolo antaa meille mahdollisuuden keskittää laivastovoimat tärkeimmille suunnille ja jättää toisarvoisemmat suunnat yksinomaan rannikkotykistön tai paikallisvoimien yksiköiden varaan.

Puolueettomuusvartioiden lisäksi voimme suorittaa aluevesillämme suojamiinoituksia. Näillä miinoituksilla estetään yllättävä toiminta rannikkojamme vastaan sulkemalla tärkeimmät ja uhanalaisimmat reitit jo puolueettomuusvaiheessa. Rannikkojemme pituuden ja uhanalaisuuden vuoksi on suojamiinoitusten tarve suuri. Ensimmäisessä vaiheessa olisi meidän pystyttävä sulkemaan strategiset kapeikkomme ainakin aluevesien osalta sekä laskemaan suojaavat miinoitukset uhanalaisimpien suuntien maihinnousukohteiden edustalle. Suojamiinoitukset on pystyttävä suorittamaan nopeasti, mikä edellyttää, että niitä varten on joka hetki käytettävissä tarpeelliset alukset. Näitä kii-reellisiä tehtäviä ei voida suorittaa varausteitse saatavilla aluksilla, joiden otto ja muutostyöt vievät aikaa.

Miinoitukset ovat kuitenkin passiivisina raivattavissa pois. Tämän estämiseksi ne on pystyttävä suojaamaan. Muualla paitsi Ahvenanmaalla sen suorittavat rannikkotykistöjoukot. Ahvenanmaalla se on ainakin alkuvaiheessa suoritettavissa vain laivastovoimilla. Tämä korostaa iskuvoimaisten tykistö- ja torpedoalusten tarvetta, jotta raivaustoiminta saataisiin estetyksi pakottamalla joko itse raivaajat tai niiden suojavaima vetäytymään. Alueen tärkeyden huomioon ottaen olisi meidän jo puolueettomuusvartiointivaiheessa kyettävä ryhmittämään Ahvenanmaalle itsenäisesti merisotatoimiin pystyvä operatiivinen taiste-

luryhmä. Tätä korostaa lisäksi se, että alueella toimivien laivastovoimien tulee tarvittaessa pystyä taisteluun vihollisen maihinnousukuljetuksia vastaan sekä estämään sen tiedustelu- ja taistelusyöksyt.

Pyrkiessämme noudattamaan puolueettomuuspolitiikkaamme olemme kansainvälisen oikeuden säädöksen mukaisesti myös velvolliset suojaamaan kauttakulkuliikenteen alueellamme. Meidän tulee taata näin ollen myös sotaikäyvien valtioiden kauppa-alusten turvallisuus niiden liikkeessä aluevesillämme. Kriittisessä vaiheessa suurvallat voivat ryhtyä voimakeinoin puolueettomia valtioita vastaan vetoamalla niiden merelliseen heikkouteen. Tästä meillä ovat esimerkkeinä toisen maailmansodan alkupäivien ajalta Virossa sukellusvene Orzelin tapaus sekä englantilaisten Norjan aluevesillä suorittamat miinotukset ennen saksalaisten suorittamaa miehitystä. Kauttakulkuliikenteen suojaaminen kytkeytyy kiinteästi kauppamerenkulumme yleiseen suojauskysymykseen, jota käsitellään jäljempänä.

E MERENHERRUUDEN KIISTANALAISEKSI TEKEMINEN JA MAIHINNOUSUJEN TORJUNTA

Vihollisen ryhtyessä maihinnousutotoimiin rannikkojamme vastaan on sen ensimmäisenä pyrkimyksenä merenherruuden saavuttaminen. Saaristomme tarjoaa kuitenkin laivoillemme niin edulliset tukeutumismahdollisuudet, että niiden täydellinen lyöminen ei liene mahdollista ilman niiden käyttämien tukialueiden valtaamista. Vaikeakulkuisessa saaristossa ei tämäkään tehtävä ole helppo, vaan tulee sitomaan varsin huomattavia voimia. On siis otaksuttavissa, että alivoimaisellakin laivastolla on olemassa toiminnan edellytykset. Ne voivat ulottaa toimintansa avomerelle ja tehdä hyökkäyksillään vihollisen laivastovoimia ja meriliikennettä vastaan sen merenherruuden kiistanalaiseksi. Tämän tehtävän suorittamiseen tarvitaan kuitenkin iskuvoimaiset operatiiviset laivastovoimat. Jos niitä ei ole, omannee vihollisemme koko ajan aloitteen ja voi näin ollen toimia vapaasti rannikkoamme vastaan joutumatta itse hyökkäysten kohteeksi. Jos pystymme saattamaan merenherruuden kiistanalaiseksi, pakotamme samalla vihollisen sitomaan meriyhteyksiensä ja tukialueensa suojaksi laivastovoimiaan, jotka ehkä muuten voisivat toimia rannikkojamme vas-

taan. Tätä tehtävää eivät muut puolustushaarat kykene suorittamaan paitsi ilmavoimat vähäisessä määrin.

Valmistellessaan maihinnousua vihollinen joutunee suorittamaan suurimman osan kuljetuksistaan meritse valitulle maihinnousun tuki-alueelle. Hyökkäykset näitä kuljetuksia vastaan ovat iskuna myös itse maihinnousua vastaan. Mitä tehokkaammin pystymme "saastuttamaan" Itämeren alueen toiminnallamme, sitä suurisuuntaisempiin toimenpiteisiin vihollisen on ryhdyttävä meriyhteyksiensä suojaamiseksi. Pienenä esimerkkinä mainittakoon toimenpiteet, joihin olimme pakotettuja torjuessamme yhteistoiminnassa saksalaisten kanssa venäläisten sukellusveneoffensiivia v 1942. Silloin pääsi Suomenlahden sulkujen läpi 8—10 sukellusvenettä, jotka upottivat lyhyessä ajassa 20 kauppalausta. Hyökkäystoimintamme sitoisi siis maihinnousuun tarkoitettuja laivastovoimia muualle ja viivästyttäisi joukkojen ja materiaalin keskityskuljetuksia.

Vihollinen joutuu kuljettamaan maihinnousujoukkojensa ja materiaalin pääosan meritse kuljetusaluksilla jälkikuljetuksina. Mikäli nämä saavat tapahtua rauhassa, pystynee vihollinen keskittämään joukkonsa edullisimmalle suunnalle ja kehittämään nopeasti sellaisen ylivoiman, jonka lyömiseen ei maavoimillamme ehkä ole enää riittäviä mahdollisuuksia. Hyökkäyksen jatkuminen maissa on lisäksi täysin riippuvainen jälkikuljetusten jatkuvuudesta. Lentokuljetukset eivät pysty tyydyttämään suurmaihinnousun vaatimia kuljetustarpeita. Mitä suuremmat tappiot jälkikuljetuksille aiheutetaan, sitä paremmat edellytykset lienee maavoimillamme vihollisen lyömiseksi mereen. Esimerkkinä meillä on mm saksalaisten hyökkäystoiminnan tyrehtyminen Pohjois-Afrikassa liittoutuneiden katkaistessa heidän Välimeren yli johtaneet meriyhteytensä.

Maihinnousujen torjunnassa ja hyökkäyksissä vihollisen meriyhteyksiä vastaan muodostavat miinoitukset meillä olennaisen osan. Uhanalaisten rannikkojemme pituudesta ja miinoitusten strategisesta luonteesta johtuen olisi meillä oltava nopeasti operaatioalueelta toiselle siirrettäviä miinanlaskijayksiköitä puolustustamme vahventavien miinoitusten suorittamiseksi. Sen lisäksi, että voisimme maihinnousun tapahtuessa hidastaa vihollisen etenemistä ja levittäytymistä rannikolla, voidaan miinoituksilla häiritä, jopa katkaistakin sen meriliikenne tu-

kialueelta sillanpäähän ainakin vähäksi aikaa. Nämä tehtävät vaativat kuitenkin offensiiviseen toimintaan pystyviä miinanlaskukykyisiä aluksia.

Ilmaylivoiman omaava vihollinen voi suorittaa maihinnousukuljetuksensa valoisana aikana pyrkien samalla estämään laivastomme toiminnan ilmavoimillaan. Hyökkäystoimintamme vaatii tällöin riittävän vahvan it-aseistuksen omaavia aluksia. Viime sodan aikana hyökkäystoimintamme eräissä tapauksissa tyrehtyi puutteellisen it-aseistuksen takia. Näin kävi mm Hangon alueella 1941 ja Viipurin lahdella 1944. Valoisana aikana suoritettaviin operaatioihin olisi liitettävä kiinteästi ilmavoimien toiminta.

Maihinnousun torjuntataistelujen välittömään tukemiseen rannikolla voidaan käyttää paikallisvoimia, mutta toiminnan vaatimat kaukotiedustelutehtävät ja hyökkäykset maihinnousun jälkikuljetuksia vastaan muodostuvat laivastomme primäärisiksi tehtäviksi, jotka vaativat yleisvoimien olemassaoloa.

F KAUPPAMERENKULUN SUOJAAMINEN

Sotapotentialimme oli jo toisen maailmansodan aikana riippuvainen ulkomaisen tuontimme ja vientimme vaatimien merikuljetusten jatkuvuudesta.¹ Vaikka ulkomaankauppatamme suuntautuisi pääosin Itä-Euroopan maihin, eivät heikot rautatieyhteytemme, jotka sodan aikana ovat lisäksi varsin haavoittuvat, pysty tyydyttämään kuljetustarvettamme. Kriisiä saattaa syntyä myös maamme sisäisissä kuljetuksissa. Merikuljetusten suuren kapasiteetin huomioon ottaen on niiden käyttäminen edullista kuljetuskriisien välttämiseksi. Sen lisäksi, että meriliikenne on suunnattavissa suojaisille saaristoreiteille, sille on ominaista, että se ei ole sidottu määrättyihin kulkureitteihin kuten maakuljetukset. Meri tarjoaa vapaat mahdollisuudet kuljetusten suuntaamiselle. Joudumme kuitenkin aina liikkumaan myös avomerellä. Länteen ja etelään suuntautuvan meriliikenteen osalta tämä johtuu maantieteellisistä olosuhteista. Vihollinen voi pakottaa saariston suojassa tapahtuvan liikenteen avomerelle suorittamalla laajamittaisia lentokonemiinoituksia. Jos miinat ovat heräteimiinoja, ne ovat vai-

¹ T Heltimoinen: SKK:n diplomityö v 1956

keasti raivattavissa ja saattavat sulkea jotkut väylät pitkiksikin ajoiksi meriliikenteeltä. Saariston jäätyessä voidaan myös joutua käyttämään avomerta varsinkin silloin, kun vihollisella on ilmanherruus. Jäistä vapaa avomeri sallii alusten vapaan liikehtimisen sekä nopeuden hyväksikäytön kauan saariston jäätyksen jälkeen.

Jotta ulkomaankauppamme jatkuvuus olisi taattu, meidän on pyrittävä suojaamaan myös avomeritse tapahtuva meriliikenteemme. Mikäli tähän ei pystytä, pienenevät mahdollisuutemme totaaliseen sodankäyntiin ratkaisevasti. Otaksuttavaa on, että paikallisvoimamme tulevat aina olemaan laadultaan sellaisia, ettei niiden käyttö näihin tehtäviin ole mahdollista. Avomerisaatto vaatii yleisvoimien avomeritoimintaan sopivia iskuvoimaisia yksiköitä.

Meriliikenteemme suojaaminen vihollisen laivastovoimien hyökkäyksiltä helpottuu osittain, jos pystymme sulkemaan tehokkaasti Pohjanlahdelle johtavan Ahvenanrauman kapeikon. Muussa tapauksessa Pohjanlahden pitkät, avoimet rannat vaativat suojaustehtäviin myös yleisvoimien yksiköitä.

III MERISODANKÄYNTIMME MUODON JA KÄYTETTÄVÄN TAKTIKAN VAIKUTUS

Vihollisen merenherruuden kiistanalaiseksi tekeminen perustuu meillä ns pikkusotaan. Toisen maailmansodan aikana tämä merisodankäynnin muoto johti Itämeren alueella hyviin tuloksiin. Pikkusodalle on ominaista, että siinä pyritään tuottamaan viholliselle osatappioita ja täten sen voimia kuluttamalla tasoittamaan voimasuhteita. Strategisesti tärkeä tukialueemme Saaristomeri ja Suomenlahden saaristoinen rannikko tarjoavat edulliset lähtökohdat pikkusodan käynnille. Itämeren alueen lyhyiden etäisyyksien ansiosta voivat saaristoa tukialueenaan käyttävät voimamme suorittaa useat tehtävänsä avomerellä syöksyin. Syöksyt perustuvat voimien nopeaan keskittämiseen vihollista vastaan ennenkuin vihollinen ennättää ryhtyä vastatoimenpiteisiin. Ydintaisteluvälineiden torjunnan vaatimusten mukaisesti saaristoon hajautetut voimat voidaan saariston suojassa keskittää syöksyä varten ja runsas meriväylästä tarjoaa riittävät mahdollisuudet voimien edulliselle suuntaamiselle avomerelle.

Taulukko 1

Yleisvoimien toimintaan verrattavat suomalaisten ja saksalaisten laivastovoimien suoritukset toisessa maailmansodassa vv 1941—1945

vuosi- ja suorittaja	miinoituksia/ miinoja kpl	torpedohyökkäyksiä			muu toiminta	syök-syjä yht	upotuksia
		sota-al	kauppa-al	yht			
1941							
Suomalaiset							
— ps-laivat	—	—	—	—	2	2	—
— sukellusveneet	10/187	13	2	15	—	15	2
— miina-alukset	17/2.396	—	—	—	—	17	1
— mt-veneet	5/40	5	8	13	41	59	8
— vm-veneet	—	—	2	2	22	24	1
— tykkiveneet	—	—	—	—	9	9	—
Saksalaiset							
— miina-alukset	58/5.936	—	—	—	—	58	47
— sukellusveneet	—	—	—	—	—	—	—
— torpedoalukset	—	—	—	—	—	—	5
v 1941 yhteensä	89/8.559	18	12	30	74	184	64
1942							
Suomalaiset							
— ps-laivat	—	—	—	—	—	—	—
— sukellusveneet	—	3	—	3	24	27	—
— miina-alukset	26/2.815	—	—	—	—	26	—
— mt-veneet	2/36	3	—	3	35	43	3
— vm-veneet	2/32	—	—	—	68	65	—
— tykkiveneet	1/50	—	—	—	12	13	6
Saksalaiset							
— miina-alukset	98/10.438	—	—	—	—	98	—
— sukellusveneet	—	—	—	—	—	—	—
— torpedoalukset	—	—	—	—	—	—	—
v 1942 yhteensä	124/13.339	6	—	6	134	264	9
1943							
Suomalaiset							
— ps-laivat	—	—	—	—	—	—	—
— sukellusveneet	—	—	—	—	1	1	—
— miina-alukset	24/1.001	—	—	—	—	24	—
— mt-veneet	8/130	—	17	17	30	55	6
— vm-veneet	—	—	—	—	87	87	—
— tykkiveneet	—	—	—	—	5	5	—
Saksalaiset							
— miina-alukset	40/11.034	—	—	—	—	40	—
— sukellusveneet	—	—	—	—	—	—	—
— torpedoalukset	—	—	—	—	—	—	—
v 1943 yhteensä	72/12.165	—	17	17	123	212	6

vuosi- ja suorittaja	miinoituksia/ miinoja kpl	torpedohyökkäyksiä			muu toiminta	syök- syjä yht	upo- tuk- sia
		maali					
		sota- al	kaup- pa-al	yht			
1944							
Suomalaiset							
— ps-laivat	—	—	—	—	—	—	—
— sukellusveneet	8/55	—	—	—	11	14	—
— miina-alukset	8/1.908	—	—	—	—	8	—
— vm-veneet	7/29	5	—	5	35	47	5
— mt-veneet	—	—	—	—	65	65	—
— tykkiveneet	1/60	—	—	—	8	9	1
Saksalaiset							
— miina-alukset	40/9.195	—	—	—	—	40	—
— sukellusveneet	—	12	—	12	—	12	—
— torpedoalukset	—	—	—	—	—	8	1
v 1944 yhteensä	59/11.192	17	—	17	119	203	7
vv 1941—44 yhteensä	344/45.255	41	29	70	450	764	86

Suomalaisten alusten toiminta jakautuu 1941—44 eri aluslajien osalle seuraavasti

Aluslaji	miinoituksia/ miinoja kpl	torpedohyökkäyksiä			muu toiminta	syök- syjä yht	upo- tuk- sia
		maali					
		sota- al	kaup- pa-al	yht			
— ps-laivat	—	—	—	—	2	2	—
— sukellusveneet	13/242	16	2	18	36	56	2
— miina-alukset	75/8.120	—	—	—	—	75	1
— mt-torpedoveneet	22/235	13	25	38	141	202	22
— vartioveneet (VMV)	2/32	—	2	2	237	241	1
— tykkiveneet	2/110	—	—	—	34	36	7
yhteensä	114/8.739	29	29	58	440	612	33

Edellä esitetyn perusteella meidän tulisi siis nähdä saaristomme laivastomme päävoimien eli yleisvoimien tukialueena eikä taistelualaueena. Jos alistumme jälkimmäiseen ajatteluun, annamme samalla aloitteen viholliselle. Lisäksi herää kysymys, kuinka laivastomme tehtävät suoritetaan, jos vihollinen suuntaa mairinnousun tai muun toiminnan alueille, missä saariston tarjoama suoja on puutteellinen tai sitä ei ole lainkaan. Avomerelle ulotetulla yleisvoimien toiminnalla.

lisäämme huomattavasti puolustuksemme syvyyttä sekä rannikolle ryhmitettyjen puolustusjoukkojen toimintavalmiutta.

Saadaksemme kuvan viime sodan aikaisesta yleisvoimien toimintaan luettavan laivastotoiminnan määrästä on taulukossa 1 esitetty 1941—1944 suoritettut avomerisyökset. Lähteiden puuttumisen vuoksi näyttää saksalaisten osuus jäävän varsin vaatimattomaksi muilta kuin miinoituksia koskevalta osalta, vaikka heidän toimintansa ainakin sodan alkuvaiheessa 1941 oli erittäin vilkasta. Ottaen huomioon avomeritoimintaan pystyneitten voimiemme määrän ja laadun sekä vihollisen isompien alusten melko täydellisen puuttumisen sotatoimi-alueilta vuosina 1942—43 on tuloksia pidettävä hyvinä. Osoittavathan luvut mm sen, että keskimäärin joka kymmenes yöksy on johtanut upotukseen.

IV YHDISTELMÄ

Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella voimme pitää laivastomme primäärisinä tehtävinä seuraavia:

- puolueettomuusvartiointi (erityisesti Ahvenanmaalla),
- kaukotiedustelu,
- suojamiinoitusten suorittaminen,
- Ahvenanmaan miehityksen verhoaminen,
- hyökkäykset vihollisen meriliikennettä ja laivastovoimia vastaan,
- hyökkäykset maihinnousun jälkikuljetuksia vastaan sekä
- avomeriliikenteen suojaaminen.

Näiden tehtävien suorittamiseen tarvitsemme iskuvoimaiset operatiiviset yleisvoimat, jotka ovat nopeasti siirrettävissä operaatioalueelta toiselle ja joiden avulla ylijohdo voi nopeasti ja joustavasti vaikuttaa taistelujen kulkuun painopistesuunnassa.

Yleisvoimamme käyttävät tukialueenaan saaristoamme, josta ne ulottavat toimintansa yöksyinä avomerelle aina vihollisen tukialueelle saakka. Samalla kun ne suorittavat niille määrättyjä tehtäviä, niiden toiminta täydentää oman tukialueen suojaamiseen tähtäviä muiden puolustushaarojen sekä paikallisvoimien toimintoja.

Omatessamme operatiiviset yleisvoimat voimme paremmin turvata puolueettomuutemme ja sodan syytyessä tehdä merenherruuden Poh-

jois-Itämerellä kiistanalaiseksi. Mitä kauempana vihollisen merenherruus voidaan tehdä kiistanalaiseksi, sitä suurempi on kenttäarmeijallemme saavutettava aikavoitto. Vihollinen olisi pakotettava merisotatoimiin, jotka sitovat sen laivastovoimia laajalle alueelle. Näistä syistä laivastomme ensisijaiset tehtävät olisi nähtävä avomerellä suoritettavina operatiivisina toimintoina.

V YLEISVOIMIEMME LAATU

A SOTATEKNIIKAN KEHITYKSEN VAIKUTUS YLEISVOIMIEMME LAATUUN

Sotatekniikan viimeaikainen kehitys on tuonut esille pulmakysymyksiä, jotka vaikuttavat ennen kaikkea rajoitetuilla merialueilla toimivien laivastojen kokoonpanoon, organisaatioon sekä operatiiviseen ja taktilliseen käyttöön. Tärkeimmät merisotaan vaikuttavat tekijät ovat

- merilentoaseen voimakas kehitys,
- ohjusten käyttöönotto sota-alusten aseistuksena ja
- taktillisten ydinaseiden käyttöönotto.

Merilentoaseen nykyisen kehitysasteen ansiosta on lentokone muodostunut sota-alusten vaaralliseksi vastustajaksi. Maihin tukeutuvat merilennostot voivat hävittäjälennostojen hankkiman ilmanherruuden tai voimakkaan suojauksen turvin ulottaa toimintansa vastustajan tukialueelle saakka. Lentokoneiden rakettiaseistus, pintamaaliohjukset, liitopommit ja korkealuokkaiset tähtäinlaitteet ovat lisänneet lentohyökkäysten tehoa alusmaaleja vastaan entistä suuremmilta etäisyyksiltä. Suurentunut osumistodennäköisyys on toisaalta pakottanut tehostamaan alusten ilmatorjuntaa, toisaalta se on tehnyt raskaimpien alusluokkien toimintavapauden ahtailla rannikkomerillä kyseenalaiseksi. Voidaankin sanoa hävittäjän olevan suurimman alusluokan rannikko-laivastossa, jonka toiminta-alueella ei voida taata ainakin ajottain ilmanherruutta. Lentohyökkäysten uhka pakottaa myös kiinnittämään entistä enemmän huomiota alusten suojaamiseen tukialueella. Laajojen saaristoalueiden merkitys tukialueena on täten lisääntynyt, mikä puolestaan määrää alusten koon sellaiseksi, että saaristo voi tarjota niille riittävän suojan. Tukialueella olevat voimat on hajautettava laa-

jalle alueelle ratkaisevien tappioiden välttämiseksi. Koska kuitenkin niiden nopea keskittäminen operaatioita varten on välttämätöntä, muodostuu alusten operatiivinen liikkuvuus yhdeksi toimintavalmiuden osaperusteeksi.

Vaikka uhka ilmasta käsin on suurentunut, on meritoimintaan soveltuvien lentokoneiden kehittyminen toisaalta lisännyt laivastojen operatiivisia ja taktillisia käyttömahdollisuuksia. Laajojen merialueiden nopea tiedustelu on tullut mahdolliseksi, ja ilmavoimat voivat niiden sekä laivastovoimien yhteistoiminnan kehityttyä nykyiselle asteelle merkittäväällä tavalla vaikuttaa hyökkäyksiin vihollisen laivastovoimia vastaan.

Kehityksen viime vaihe osoittaa myös sota-alusten saaneen aseistukseen ohjuksia. Toistaiseksi niiden suuri koko asettaa rajoituksia sekä niitä käyttävän aluksen koolle että alukseen sijoitettavien ohjusten lukumäärälle. Sisämerillä voitaneen käyttää rannikolle sijoitettuja ohjuspatteereita merellä olevien alusten suorittaessa varsinaisen ohjauksen maaliin. Nykyisen ohjuskaluston kantomatka, ainakin raskaiden ohjusten osalta on niin suuri, että tällaiseen käyttöön on hyvät edellytykset.¹ Ohjusten kalleus² rajoittaa kuitenkin niiden käyttöä keveitä ja lukuisia alusyksiköjä vastaan. Ei ole myöskään tietoa näiden, yleensä aluemaalien ammuntaan tarkoitettujen aseiden tarkkuudesta yksittäisiin alusmaaleihin.

Ohjukset ovat kuitenkin torjuttavissa joko häiritsemällä niiden ohjauksjärjestelmää tai toisilla ohjuksilla tai tykistöillä. Torjunnan onnistumisen edellytyksenä on ilmavalvonnan ja -torjunnan nykyistä suurempi ulottuvuus sekä it-tykistön suuri tulinopeus. Ohjusten voidaan sanoa tasoittaneen tykistöllisiä voimasuhteita keveidenkin alusten pysyessä aloittamaan niiden avulla taistelun raskaan laivatykistön ampumaetäisyyden ulkopuolelta.

Ydinaseet ovat lisänneet tappionvaaraa myös merisodassa. Niiden kuuluessa nykyisin taktillisiin aseisiin on otaksuttavaa, että niitä tul-

¹ "Regulus" E 320 km, "Rascal" E 160 km
max max

² Ohjusten laadun mukaan hinta vaihtelee 12,5—125 miljoonaan markkaan (All Hands, maaliskuu 1957). Esim "Talos"-ohjuksen hinta 35 milj mk (Missiles and Rockets, tammikuu 1957).

laan käyttämään merellä operoivia voimia vastaan. Sen lisäksi, että ydinaseiden käytön mahdollisuus asettaa sota-aluksille tiettyjä rakenteellisia lujuus- ja suojavaatimuksia, se rajoittaa myös alusten kokoa, sillä suuret alukset muodostavat riittävän arvokkaan kohteen. Viime mainittu seikka ei kuitenkaan vaikuta sanottavasti rannikkolaiivastoihin, niihin kun muutenkin kuuluu vain kevyehköjä aluslajeja.

Merisodankäynti asettaa nykyisin suuret vaatimukset sota-aluksille, ja pienimmälle nämä vaatimukset täyttävälle alukselle asettaa rajoituksensa meri itse. Yleisvoimiemme taktiikan perustuessa nopeuden hyväksikäyttöön on myös varsinaisen tehtävän suorittamiseen jäävä aika lyhyt. Tästä huolimatta olisi meidän päästävä tehokkaaseen aseelliseen vaikutukseen, mikä puolestaan edellyttää yleisvoimiemme aluksilta nopeuden lisäksi riittävää iskuvoimaa. Aseistuksen määrän ja tehon lisääntyminen on johtanut alusten uppouman kasvuun. Toisen maailmansodan jälkeen on mm hävittäjien ja saattajien koko kasvanut noin kaksinkertaiseksi sekä moottoritorpedo- ja moottoritykkiveneiden lähes kolminkertaiseksi. Jotta aseiden käyttö olisi mahdollista kovassakin säässä, on aluksen merikelpoisuuden oltava hyvä. Aluksen runko on muotoiltava merikelpoisuusvaatimusten mukaisesti, jolloin vaadittavan nopeuden aikaansaamiseksi tarvitaan tehokkaampia koneita. Ne vuorostaan tulevat painavammiksi ja aiheuttavat lisääntyvää uppouman tarvetta. Pienimpien alusluokkien kohdalla joudutaan vaikeiden laivanrakennusteknillisten ongelmien eteen pyrittäessä kustannuksia säästäviin, mutta silti moderneihin ratkaisuihin.

B YLEISVOIMILLEMME ASETETTAVAT YLEISET VAATIMUKSET

Viime sodan aikana oli laivastomme suurimpana puutteena, ettei se muodostanut operatiivista kokonaisuutta. Niinpä ei esimerkiksi panssarilaivojamme voitu käyttää syöksyjen tukemiseen, koska lähivarmistusvoimat puuttuivat samoin kuin avomeriraivaukseen kykenevät alukset. Viimeksi mainittu seikka johti mm panssarilaiva Ilmarisen tuhoutumiseen syksyllä 1941. Jotta yleisvoimamme muodostaisivat operatiivisen kokonaisuuden, olisi niiden kokoonpanon oltava sellainen, että ne pystyisivät suorittamaan offensiiviset iskunsa, oman kauko- ja lähivarmistuksensa, syöksyjen tarvitsemat tulitukitehtävät sekä sukellusveneiden etsintää ja torjuntaa.

Yleisvoimiemme pääaseen valinta vaikuttaa ratkaisevasti niiden kokonpanon muotoutumiseen sekä alusten laatuun. Sanotaan, että torpedo on köyhän ase. Tämä pitänee paikkansa, koska torpedolla keveitä ja halpoja aluksia käyttäen päästään vaikuttamaan vihollisen raskaimpiin yksikköihin. Vastaavan tehoisen tykistön käyttö edellyttäisi raskaita tykistöaluksia, jotka ovat kokonaan taloudellisten mahdollisuuksiemme ulkopuolella. Tulevaisuudessa ei kuitenkaan pelkkä torpedovene riittäne viemään torpedoja perille, koska kehittyneiden tiedusteluvälineiden ansiosta yllätykseen pääseminen avomerellä on entisestään vaikeutunut. Torpedoveneiden hyökkäystä on tästä syystä tuettava tykistöllä.

Yleisvoimiemme pääaluslajin, joka muodostaa operaatioryhmien ytimen, laadun määräävät ensi sijassa sen rakennuskustannukset. Näitä aluksia olisi kyettävä rakentamaan niin monta, että normaalit tappiot eivät estä koko operaatioryhmän toimintaa. Uusien aseiden aiheuttaman tappionvaaran vuoksi meidän olisi pyrittävä mahdollisimman suureen alusten lukumäärään, vaikka se tapahtuisi osittain taistelutehonkin kustannuksella.

Yleisvoimiemme toimintamahdollisuudet ovat riippuvaisia myös alusten jäissäkulkukelpoisuudesta. Keväisin ja syksyisin ovat rannikkomme ja saaristomme jäissä vielä kauan sen jälkeen, kun avomeri on jo vapautunut. Vihollinen voi käyttää tätä hyväkseen varsinkin keväällä, jos meillä ei ole aluksia, jotka pystyvät liikkumaan jäissä siirtyessään tukialueelta merelle. Puurakenteiset keveät alukset jäävät syksyllä pois käytöstä heti, kun tukialue on jäätynyt ohueen jäähän. Yleisvoimiemme tulisi kuulua sellaisia aluksia, jotka voivat käyttää laivastomme pääasetta torpedoa niin kauan, kun jäättilanne sallii liikkumisen avomerellä.

Laivastoille määräytyvien tehtävien monitahoisuuden vuoksi rakentavat suurvallat erilaisten tehtävien suorittamiseksi erikoisaluksia, joiden aseistus vastaa nimenomaan tälle aluslajille annettavia tehtäviä. Korkeiden rakennuskustannusten vuoksi ei meillä ole tähän varaa, minkä vuoksi yleisvoimiemme runkona olevan aluslajin tulee olla ns yleisalus. Sen on siis sovelluttava aseistuksensa ja välineistönsä puolesta kaikkien laivastomme päätehtävien suorittamiseen.

Koska yleisvoimiemme rungoksi valittavan aluslajin taktillisista ominaisuuksista riippuu operatiivisten yleisvoimiemme käyttökelpoisuus ja kokoonpanon lopullinen muotoutuminen, on meidän seuraavassa tarkasteltava tätä kysymystä yksityiskohtaisemmin.

C YLEISVOIMIEMME RUNKO

Huolimatta siitä, että laivastomme pääaseena tulisi olla torpedo, tämä ei merkitse sitä, että tehokas tykistöaseistus puuttuisi. Koska tykistön on avattava tie torpedohökkäyksille, olisi yleisvoimiemme runkoalusten kyettävä se suorittamaan. Näin ollen tulisi näiden alusten pääaseen olla tykistö.

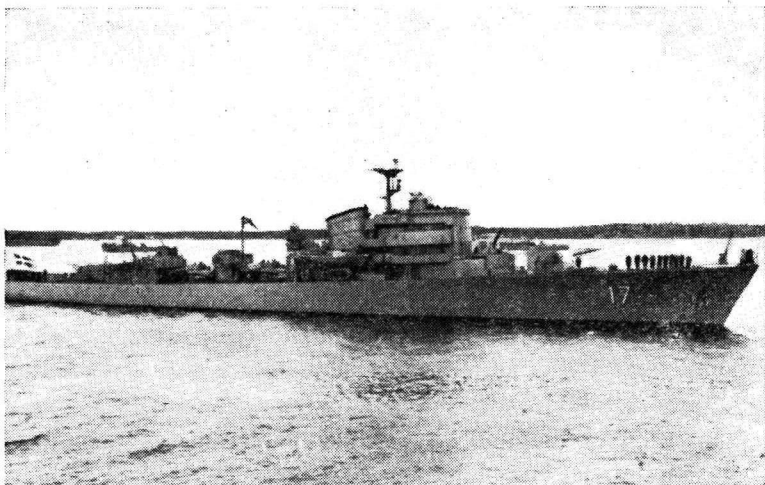
Itämerellä käytävässä merisodassa tulee vastustajamme yleisimpänä aluslajina olemaan hävittäjä, jonka käyttökelpoisuus mitä erilaisimpien tehtävien suorittamiseen on hyvin tunnettu. Hävittäjästä onkin kehittynyt suurvaltalaiivastojen yleisalus ja pikkuvaltioiden laivastojen runkoalus.

Nykyisten hävittäjien koko vaihtelee eri laivastoissa 1.500 tonnista 4.000 tonniin.¹ Kokonsa puolesta ei hävittäjiä voidakaan erottaa saattajista, joiden uppouma saattaa myös nousta jopa 3.900 tonniin.² Tästä syystä on hävittäjä-nimitys meidän olojamme ajatellen ehkä harhaanjohtava. Hävittäjä ja saattaja eroavat toisistaan lähinnä aseistukseltaan ja nopeudeltaan. Hävittäjän aseistuksessa on pääpaino meritykistöllä, joskin sillä on myös sukellusveneentorjunta- ja ilmatorjunta-aseistusta. Saattajien aseistuksessa on sen sijaan meritykistön tehosta tingitty it- ja sukellusveneentorjunta-aseistuksen hyväksi.

Saattajien aseistaminen yleisaluksiksi ei ole mahdollista. Nykyisen sukellusveneentorjunta-aseistuksen paino on niin suuri, että se pakottaa tinkimään tykistön kaliiperista ja aseiden lukumäärästä. Saattajasta on, jotta se olisi tehokas, rakennettava joko sukellusveneentorjunta-alus tai ilmatorjunta-alus, sillä muuten se on heikosti aseistettu välimuoto, joka ei kyetse suorittamaan tyydyttävästi kumpakaan tehtävää. Tehokasta tykistöalusta siitä ei missään tapauksessa

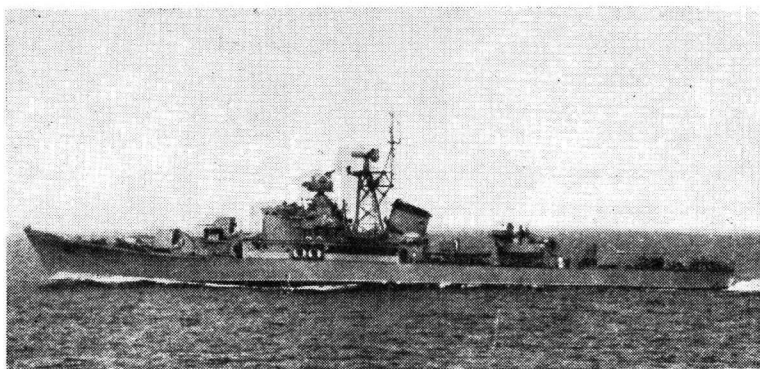
¹ Englantilainen parannettu Daring-luokan hävittäjä.

² Amerikkalainen Farragut-luokan saattaja.

Kuva 1

Ruotsalainen Maakunta-luokan hävittäjä, uppouma 1.880 tonnia, nopeus 39 solmua, aseistus: 3/120 mm:n yleistykkiä, 4/40 mm:n ja 4/20 mm:n it-tykkiä, 6/53 cm:n torpedoa, voi ottaa miinoja.

Kuva 2

Venäläinen Riga-luokan saattaja, uppouma 1.100 tonnia, nopeus 27 solmua, aseistus: 3/100 mm:n yleistykkiä, 8/37 mm:n it-tykkiä, 3/53 cm:n torpedoa, voi ottaa 50 miinaa.

saada. Kuvissa 1 ja 2 on esimerkkeinä esitetty ruotsalainen maakunta-luokan hävittäjä ja venäläinen Riga-luokan saattaja ominaisuuksineen.

Saattajien tykistön kaliiperi on yleisesti rajoittunut 100—114 mm:iin. Näiden tykistön ampumaetäisyys on noin 5 km lyhyempi kuin hävittäjien, joiden tykistön kaliiperi on 120—130 mm. Saattajien uppouma ei salli myöskään ohjusten sijoittamista niihin, ilman että tykistöä ratkaisevasti heikennettäisiin, joten tätäkään tietä ei voida tasoittaa tykistöllisiä voimasuhteita. Koska yllätykseen pääseminen on vaikeaa, on hävittäjä edullisempi huomattavasti pitemmän ampumaetäisyyden omaavan tykistönsä ansiosta.

Saattajien nopeus on keskimäärin 8 solmua¹ hävittäjien nopeutta pienempi, mikä on varsin ratkaiseva seikka rajoitetuillakin vesillä. Mikäli nopeutta ja aseistuksen tehokkuutta halutaan parantaa, kasvaa uppouma, jolloin tuloksena on rakennuskustannustenkin puolesta lähellä hävittäjää oleva alus. Uppouman noustessa noin 1.500 tonniin on jo makuasia, nimitämmekö alusta saattajaksi vai hävittäjäksi.

800—1.000 tonnin saattaja täyttäneen paikkansa paikallisvoimien saattotehtävissä ja saaristotaistelujen tukemisessa, mutta operatiivisten yleisvoimien rungoksi sitä on pidettävä liian heikkona silloin, kun vastustajina ovat hävittäjät. Rajoitetuilla vesillä matkat ovat lyhyet, mutta niin ne ovat myös viholliselle, joten nopeutensakin puolesta näin suuressa määrin alivoimaisella aluksella ei liene operoimismahdollisuuksia avomerellä ilman voimakasta ilmavoimien tukea.

Jäätymisen alettua tarvitaan torpedoaluksia, jotka kykenevät jatkamaan toimintaansa avomeren jäätymiseen saakka. Hävittäjä ja saattaja ovat molemmat käyttökelpoisia. Hävittäjään voidaan kuitenkin sijoittaa torpedoaseistus, joka on 2—3-kertainen pienen saattajan torpedoaseistukseen verrattuna.

Kehityksen jatkuessa joudutaan aluksiin sijoittamaan aina lisälaitteita ja käyttämään hyväksi aluksen varauppoumaa. Varauppouma on saattajaluokan aluksessa varsin vähäinen.

¹ Eri maiden laivastoissa on hävittäjien ja saattajien keskimääräinen nopeus seuraava:

	hävittäjä	saattaja	
Amerikka	35,9	29,2	} 27,6
Englanti	33,9	25,3	
Neuvostoliitto	36,5	24,5	
Ruotsi	36,3	31,3	

Kolmantena mahdollisuutena on suurten moottoritykkiveneiden käyttäminen yleisvoimiemme runkona. Vaikka tällaisen aluksen uppouma nostettaisiin 130 tonniin,¹ ei riittävän tehokkaan aktiivisen sijoittaminen ole mahdollista. Alukselta puuttuu edellytykset tykistön käyttöön tykistön normaaleilta ampumaetäisyyksiltä. It-tykistö jää heikoksi pystyen vain matalatorjuntaan, joten alusten käyttö avomerellä valoisana aikana on kyseenalaista. Aluksen pieni koko rajoittaa myös sukellusveneen etsintälaitteiden sijoittamista edulliseen kuuntelusyvyyteen sekä tehokkaiden sukellusveneen torjuntalaitteiden asentamista. Ratkaisevana puutteena on, että alus ei kevyen rakenteensa vuoksi voi toimia jääolosuhteissa. Alus ei myöskään sovellu meriliikenteen suojaustehtäviin edellä mainituista syistä.

Yleisvoimiemme käytön perustuessa syöksytaktiikkaan olisi taisteluosastojen alusten oltava nopeutensa suhteen niin samanlaisia, että voimien suuntaaminen voidaan suorittaa tehtävän suorituksen kannalta taktillisesti edullisimmalla tavalla. Jos runkona olevien alusten nopeus on huomattavasti pienempi kuin tuettavien moottoritorpedojen ja moottoritykkiveneiden, näiden on pakko ottaa huomioon epäedullinen nopeussuhde varsinkin silloin, kun vihollinen saattaa uhata taisteluosaston paluuta tukialueelle. Taktillinen toiminta on tällöin riippuvainen tukevien alusten toimintamahdollisuuksista ja on sovellettava näiden alusten ominaisuuksien mukaiseksi. Nopeussuhteen ollessa epäedullinen on olemassa myös vaara, että taisteluosaston johtajalla ei kaikissa tilanteissa ole mahdollisuus hallita voimiaan, ilman että se vaikuttaisi rajoittavasti taisteluosaston nopeimpien osien toimintaan. Hävittäjä soveltuu nopeutensakin puolesta edullisemmin taisteluosastojen runkoalukseksi kuin saattaja.

Rakennettaessa yleisvoimiamme joudutaan tinkimään aseistuksen osalta. Rakentamalla hävittäjiä voimme kohtuullisin kustannuksin saada meikäläisissä olosuhteissa toimimaan pystyvän aluksen, ilman että joutuisimme ratkaisevasti heikentämään aluksen taktillisia ominaisuuksia.

¹ Esimerkkinä englantilainen 130 tn:n moottoritykkivene Bold Pathfinder, jossa 2 kpl 114 mm:n tykkiä ampumaetäisyys 5 km ja yksi 40 mm:n Bofors.

Pienen hävittäjän rakennuskustannukset ovat verrattavissa merenkulkuhallituksellemme rakennettavien suurten jäänsärkijöiden kustannuksiin. Jakamalla kustannukset laivanrakennuslailla useamman vuoden osalle on useankin hävittäjän rakentaminen täysin taloudellisen kantokyvyn rajoissa.

Tarkastelun perusteella voimme todeta, että yleisvoimiemme runko olisi muodostettava hävittäjistä, mikäli haluamme saada aikaan sellaiset operatiiviset voimat, että ne pystyvät suoriutumaan niille asetettavista tehtävistä. Meillä ei liene varaa rakentaa vain osatehtävien suorittamiseen soveltuvia saattajia silloin, kun voimme vielä kohtuullisin kustannuksin saada aluksiin kiinnitetyn pääoman tuottamaan taistelutehossa mitattuna huomattavasti enemmän.

D HÄVITTAJÄT

Yleisvoimiemme runkona olevan hävittäjän olisi pystyttävä suoriutumaan seuraavista tehtävistä:

- tukemaan tulellaan moottoritorpedoveneiden hyökkäyksiä,
- tukemaan tulellaan taisteluja maissa,
- suorittamaan torpedohyökkäyksiä,
- torjumaan vihollisen lentokoneiden ja ohjusten hyökkäykset,
- torjumaan keveiden hävittäjien, saattajien ja moottoritorpedoveneiden hyökkäykset,
- etsimään ja torjumaan sukellusveneitä,
- laskemaan miinoja,
- olemaan taisteluryhmien johtoaluksena,
- toimimaan huonoissa sääolosuhteissa ja käyttämään niissä myös aseitaan,
- toimimaan jääolosuhteissa sekä
- suojautumaan saaristoalueella.

Näistä vaatimuksista olisi sopivasti tingittävä, jotta saisimme meille kustannuksiltaan sopivan aluksen.

Jotta alus täyttäisi sen pääaseelle tykistölle asetettavat vaatimukset, olisi siinä oltava vähintään 3 kpl 120 mm:n yleistykkiä. 120 mm:n tykistö on suunnilleen tasaveroinen 130 mm:n tykistön kanssa ampu-maetaisyysytensä suhteen, mutta tulinopeudeltaan se on tehokkaampi. Se on myös ylivoimainen saattajien 100—114 mm:n tykistöön verrat-

tuna. 120 mm:n tykistöllä pystyttäneen näin ollen suorittamaan vaadittavat tulitukitehtävät ja taisteluun vastustajan keveiden tykistöalusten kanssa. 120 mm:n tykistön etuna on lisäksi se, että pitkän ampumaetäisyyden¹ omaavana yleistykiöstönä se soveltuu ilmatorjunta-tehtäviin. Aluksen tykit olisi sijoitettava täyssuojattuihin tykkitorneihin toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi myös ydinaseita käytettäessä. Kunkin tykkitornin tulisi lisäksi muodostaa itsenäinen tulielementti, ts tulenjohtollisesti sen tulisi kyetä toimimaan myös yksinään.

Risteilijöiden tykistö² on ylivoimainen 120 mm:n tykistöön verrattuna, mutta ohjusten olemassaolo tasoittaa voimasuhteita. Koska kuitenkin ohjuksia niiden suuren koon vuoksi ei voida sijoittaa pienen hävittäjään vähentämättä tykistöaseistusta, olisi meidän säilytettävä tykistö mahdollisimman vahvana ja etsittävä ohjusten käytölle jokin muu ratkaisu. Maista ammuttava ja alusten ohjaama ohjus lie-nee nykyisin toteutettavissa oleva ratkaisu. Pienten alusten keinunta vaikeuttaa myös ohjusten sijoittamista niihin. Aluksen sivuttaiskallistumasta johtuvat virhetekijät vaikeuttavat ohjausjärjestelmää ja mm amerikkalaisessa Gyatt-hävittäjässä, joka on ensimmäinen ohjuksilla aseistettu hävittäjä, on jouduttu rakentamaan aluksen sivuille suuret lisäevät riittävän stabiliteetin aikaansaamiseksi.

Jotta toiminta valoisana aikana olisi mahdollista, olisi hävittäjämme omattava vahva it-aseistus. Päätykistön sitoutuessa merimaaliammuntaan olisi ilmatorjunta hoidettava kevyellä it-tykistöllä. Vihollisen lentohyökkäykset ohjuksia käyttäen voidaan torjua vain päätykistöllä torjuntaetäisyyden ollessa yli 10 km. Kevyellä it-tykistöllä torjutaan rynnäköinti ja ohjukset lähietäisyyksiltä. Viimeksi mainittu torjunta edellyttää suurta tulinopeutta. Yötoiminnassa kevyt it-tykistö on myös tehokas moottoritorpedoveneiden torjunnassa.

It-tykistönkin tulisi muodostaa itsenäisiä tulielementtejä, jotka voivat kukin tarvittaessa ampua omaa maaliaan. Tykkien lukumäärän tulisi olla mahdollisimman suuri, jotta useamman maalin tulittaminen samanaikaisesti olisi mahdollista. It-tykistön kaliiperi olisi rajoitettava 40 mm:iin ja jätettävä 20 mm:n aseet heikkotehoisina ja lyhyen ampumaetäisyyden omaavina pois.

¹ 120 mm L/50 Bofors-tykin ampumaetäisyys on 21,5 km.

² Esimerkkinä 152/55 Bofors-tykki, ampumaetäisyys 25 km.

Hävittäjien käyttö meriyhteyksien suojaamiseen samoin kuin niiden omakohtainen turvallisuuskin edellyttävät, että alus on varustettu nykyaikaisilla sukellusveneentorjuntalaitteilla. Siinä tulisi olla ainakin yksi Squid-tyyppinen¹ syvyyspomminheitin ja toinen kevyt raketiperiaatteella toimiva heitin sekä täydelliset mittauslaitteet.

Torpedoammuntaa varten aluksessa tulisi olla sellainen aseistus, että ainakin kahden välittömästi toisiaan seuraavan torpedohyökkäyksen suorittaminen olisi mahdollista. Vähimmäismääränä on tällöin pidettävä 6 kpl 53 cm:n torpedoputkea. Lisäksi tarvitaan täydelliset tulojohtolaitteet.

Pystyäkseen suoriutumaan erilaisista tehtävistä tulisi hävittäjällä olla lisäksi täydelliset merenkulun apuvälineet, valaisurakettien ammuntilaitteet, demagnetisointilaitteet, omatunnuslaitteet, tutkauksen ilmaisimet sekä täydelliset yhteysvälineet myös operaatioryhmän johtamista varten. Aluksen konstruktiossa olisi otettava huomioon ydinaseiden käytön vaaran aiheuttamat suojavaatimukset, toimintakelpoisuus jäissä sekä mahdollisuus ottaa n 40—50 miinaa.

Nämä vaatimukset täyttävän hävittäjän uppouma nousee noin 1.500 tonniin eli jonkin verran suuremmaksi kuin ruotsalaisen kaupunki-luokan hävittäjän. Tällainen hävittäjä saattaa tuntua suurelta, mutta on otettava huomioon, että esimerkiksi Ruotsissa on ainakin toistaiseksi risteilijä operaatioryhmien runkona. Meillä hävittäjä tulisi olemaan pääaluslajina, joten sen tulisi olla mahdollisimman tehokkaasti aseistettu. Tämän suuruisen aluksen nopeudeksi saataneen noin 35 solmua. On esiintynyt tietoja, joskin tarkistamattomia, että Ruotsissa risteilijät jäisivät pois ja siellä siirryttäisiin käyttämään operaatioryhmien runkona suuria 2.600 tonnin hävittäjiä. Meillä on 1.500 tonnin kokoa pidettävä alarajana, josta tinkiminen heikentää ratkaisevasti pääaluksemme taktillisia ominaisuuksia.

E MOOTTORITORPEDO- JA MOOTTORITYKKIVENEET

Moottoritorpedoveneet soveltuvat yleisvoimiemme varsinaiseksi iskuosaksi. Viime sodan aikana saatujen kokemusten mukaan ei näinkään pienten alusten rakentaminen kotimaassa ollut mahdollista riit-

¹ Esimerkkinä hollantilainen 4-putkinen suunnattava heitin.

tävän nopeasti, mikä lähinnä johtui koneistojen saannin vaikeudesta. Tulevaisuudessakin liennemme suurtehoisten koneiden suhteen ulkomaisten hankintojen varassa, joten tämän luokan alukset olisi rakennettava jo rauhan aikana.

Moottoritorpedoveneen koon ratkaisevat torpedojen kaliiperi sekä määrä, muun aseistuksen tarve, merikelpoisuusvaatimukset ja koneistojen laatu.

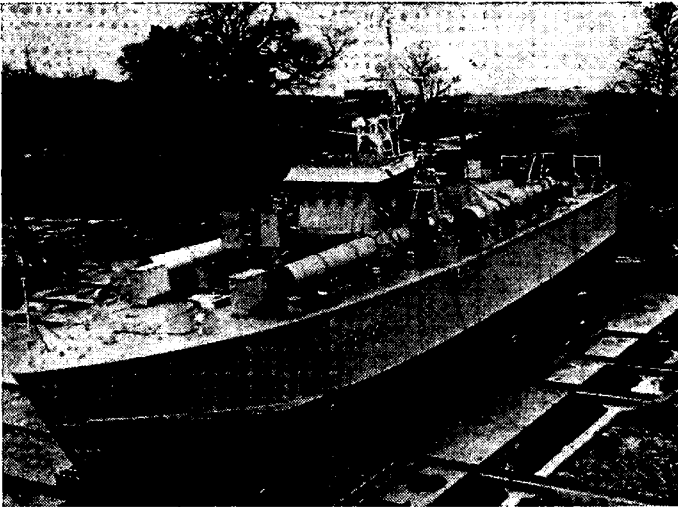
Torpedojen tehon lisäämisen tarve on nostanut torpedon kaliiperin yleisesti 53 cm:iin, 45 cm:n torpedoja esiintyy enää vain vanhoissa venetyypeissä. Torjuntamahdollisuuksien lisääntyttyä tutkan ja laivatykistön kasvaneen tulinopeuden ansiosta ei torpedokentän ampuminen useamman aluksen muodostelmassa liene enää mahdollista ilman suhteettomia tappioita. Moottoritorpedoveneet toiminevat lähinnä pareittain. Torjunnan tehostuminen on aiheuttanut myös vaatimuksen torpedojen ampumisesta entistä pitemmiltä etäisyyksiltä. Jotta osumistodennäköisyys torpedoammunnassa saataisiin säilymään edes entisenä, on veneiden torpedomäärää lisättävä. Omat kokemuksemme viime sodassa osoittivat myös, että kaksi torpedoa venettä kohti on liian vähän. Näistä syistä on yleisesti päädytty neljällä torpedolla varustettuihin veneisiin. Veneiden uppouma nousee tällöin 60—80 tonniin. Ruotsissa rakennettua 140 tonnin Perseus-luokkaa pidetään sieläkin liian kalliina erinomaisista ominaisuuksistaan huolimatta. Meillä veneiden koko rajoittunee näin ollen n 70 tonniin. Torpedojen lisäksi vene tarvitsee lähitorjuntaa varten 20 mm:n tykistöä.

Jotta yhteistoiminta hävittäjien kanssa olisi mahdollista eri sääolosuhteissa, olisi veneiden merikelpoisuutensa puolesta pystyttävä toimimaan Itämerellä vielä 5 beaufortin tuulella. Veneet eivät tästä syystä saisi olla porraspohjaisia, mikä seikka vaatii tehokkaampia koneita nopeuden säilyttämiseksi. 60—80 tonnin vene täyttää jo merikelpoisuutensaakin puolesta nämä vaatimukset.

Moottoritorpedoveneiden koneiden on oltava varmakäyttöisiä eikä polttoaine saisi aiheuttaa suurta tulipalon vaaraa. Nykyaikaiset suurtehoiset ja kevytrakenteiset dieselkoneet täyttävät nämä vaatimukset. Niiden käyttötuntimäärä perushuoltojen välillä on lisäksi kaksinkertainen verrattuna suurtehoisiin bensiinimoottoreihin. Dieselmoottorit painavat kuitenkin niin paljon, että niiden sijoittaminen 60 tonnia pie-

nempään veneeseen ei ole mahdollista. Huollon kannalta diesel- ja bensiinimoottorit ovat suunnilleen tasaveroiset myös henkilökunnan määrään nähden. Ruotsi lienee tällä hetkellä ainoa maa, jossa rakennetaan bensiinimoottoreilla varustettua 40 tonnin venesarjaa. Rakennustyöt aloitettiin jo vuonna 1950, jolloin mainittujen dieselmoottorien saanti ei vielä ollut mahdollista. Toisaalta lienee vaikuttamassa myös se, että bensiinimoottoreita käyttäen saavutetaan n 5 solmua suurempia nopeuksia kuin dieselmoottoreilla.

Vaikka 60—70 tonnin veneen rakennuskustannukset ovatkin suuremmat kuin 40 tonnin veneen, sen käyttökelpoisuus on esitetystä syistä ratkaisevasti parempi. Näin ollen tulisi yleisvoimiamme moottoritorpedoveneen olla suuruudeltaan n 70 tonnia. Siinä tulisi olla 4 kpl 53 cm:n torpedoputkia, pari 20 mm:n tykkiä, tutka ja tulenjohtolaitteet torpedoammuntaa varten. Nopeuden olisi noustava n 40 solmuun nopeaan ampuma-asemaan pääsyn, ja nopean irtaantumisen mahdollistamiseksi. Jotta vene olisi toimintakelpoinen myös syksyllä, ovat

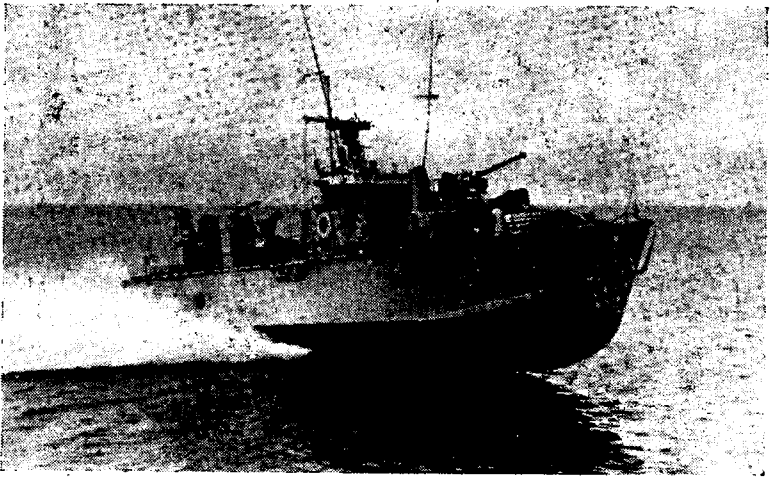
Kuva 3

Vasama-luokan alus moottoritorpedoveneeksi aseistettuna, uppouma 70 tonnia, nopeus 40 solmua, aseistus: 4/53 cm:n torpedoa, 1/20 mm:n kaksoisit-tykki, 2 valaisurakentinheitintä, 2 syvyysspommia.

Lämmitettävät torpedoputket välttämättömät. Mahdollisuus kulkea ohuessa jäässä olisi eduksi, mutta se nostanee uppoumaa noin 120 tonniin ja kustannukset venettä kohti kaksinkertaisiksi. Esitettyjen vaatimusten mukaisia olisivat laivastollemme tänä keväänä saadut 70 tonnin Vasama-luokan moottoritykkiveneet, mikäli ne aseistettaisiin torpedoilla. Kuvassa 3 on esitetty tämä vene moottoritorpedoveneeksi aseistettuna.

Moottoritykkiveneet osoittivat käyttökelpoisuutensa jo viime sodan saattuetisteluisissa rajoitetuilla merillä. Jopa meikäläiset VMV-luokan vartioveneet olivat 40 mm:n tykillä varustettuina sängen vaarallisia vastustajia venäläisille moottoritorpedoveneille.

Moottoritorpedoveneiden hyökkäyksen tukemiseksi tarvitaan tykistöä avaamaan tie myös vihollisen lähivarmistuksen läpi ja estämään sen keveiden alusten vastahyökkäykset. Tehokkaan tykistön sijoittaminen 20—40 tonnin veneeseen ei ole mahdollista. Sopivan kokoisena aluksena voidaan jälleen mainita Vasama-luokkamme. Kuvassa 4 se on esitetty moottoritykkiveneeksi aseistettuna.

Kuva 4

Vasama-luokan alus moottoritykkiveneeksi aseistettuna, aseistus: 2/40 mm:n it-tykkiä, 2 valaisuraketinheitintä, 2 syvyyspommiä. Alukseen voidaan asentaa vaihtoehtoisesti keulassa olevan 40 mm:n tykin tilalle 88 mm:n tykki.

Vasama-luokan veneen aseistuksen kombinointimahdollisuudet tekevät aluksesta erinomaisen käyttökelpoisen. Aseistusta vaihtaen voidaan saada kutakin tehtävää varten tarkoituksenmukaisimmin aseistetut alukset. Jos esimerkiksi torpedomaaleja ei esiinny riittävästi, voidaan tykistöaseistusta nopeasti vahventaa. Aseistuksen vaihto on vain muutaman tunnin työ, edellyttäen että kutakin venettä varten on olemassa erilaiset aseet.

Vasama-luokan venettä voidaan käyttää monipuolisuutensa ansiosta seuraaviin tehtäviin:

- tiedusteluun,
- lähivarmistukseen,
- sukellusveneentorjuntaan,
- miinanlaskuun,
- moottoritorpedoveneiden vaatimiin tulitukitehtäviin,
- torpedohyökkäyksiin,
- maataistelujen tukemiseen suora-ammunnoin sekä
- meripelastustoimintaan.

Monipuolisen käyttönsä takia tulisi yleisvoimiamme taisteluveneenä olla juuri tällainen vene tai siihen verrattavissa oleva luokka.

F SUKELLUSVENEET

Sukellusveneiden olisi niille asetettavien tehtävien mukaisesti pysyttävä toimimaan ainakin keskisellä Itämerellä saakka. Matkojen lyhyiden vuoksi voidaan toiminnassa olevia veneitä vaihtaa lyhyin aikaväleihin. Toiminnan jatkuvuuden takaamiseksi olisi niiden kuitenkin pysyttävä oleskelemaan toiminta-alueellaan yhtämittaisesti ainakin 2 viikkoa.

Veneiden uppouman tulisi olla sellainen, että niihin voitaisiin sijoittaa 4 kpl 53 cm:n torpedoputkia ja ottaa lisäksi neljä varatorpedoa. Vene voisi tällöin suorittaa 2—3 hyökkäystä. Sukellusveneet olisi varustettava ilmamastolla akkumulaattorien lataamiseksi sukelluksissa. Mikäli mahdollista olisi sähkökoneet korvattava Walter-turpiineilla vedenalaisen nopeuden nostamiseksi 14—16 solmuun. Veneiden toimintamatkan tulisi olla n 1.500 meripeninkulmaa.

Edellä esitetyillä ominaisuuksilla varustettu sukellusvene pystyy suorittamaan sille annettavat tiedustelu- ja kaukotehtävät Itämerellä ja olisi myös käyttökelpoinen sukellusveneentorjuntaan. Veneen uppouma noussee noin 300 tonniin.

Jotta sukellusveneet ja moottoritorpedoveneet pystyisivät toimimaan tuloksellisesti, on niiden aseistuksena oltava varmakäyttöiset torpedot. Viime sodan alkuvaiheissa heikko torpedokalusto aiheutti mm sukellusveneiden eräiden hyökkäysten epäonnistumisen. Torpedokaluston suhteen olisi pyrittävä moderneihin ratkaisuihin niin itse torpedojen kuin ammunta- ja tulenjohtolaitteidenkin osalta.

G MIINALAIVAT

Viime sota muodostui Suomenlahdella suuressa määrin miinasodaksi. Runsaat kokemukset antoivat positiivisia tuloksia miinalaivojen käytöstä. Silloiset olosuhteet olivatkin erinomaiset miinoitusten suorittamiselle. Hitailta miinalaivoillamme oli olemassa toiminnan edellytykset varsinkin vuoden 1941 jälkeen, jolloin vihollisen toiminta oli vähäistä. Tulevaisuudessa saattavat toimintaolosuhteet muodostua toiseksi.

Taloudelliset mahdollisuutemme huomioon ottaen tuntuu todennäköiseltä, että emme pysty laajamittaiseen avomerisulustustoimintaan. Sulustustoimintamme rajoittunee näin ollen saariston sisälle, sen välittömään läheisyyteen sekä strategisten kapeikkojemme alueille.

Miinamäärältään rajoitetut suojamiinoitukset voitaneen nopeimmin laskea hävittäjiä käyttäen, joten erikoisaluksia ei tarvita. Sotatoimien alettua on avomerimiinoitusten suorittaminen hitailla miinalaivoilla ilman vahvaa suojavoimaa vaikeaa eikä se ole tarpeellistakaan silloin, kun muut yleisvoimiemme alukset pystyvät miinanlaskuun. Hävittäjät, joiden miinakapasiteetti on n 50 miinaa, pystyvät suorittamaan tarvittavat miinoitukset ilman suojavoimaa. Saaristoon ja sen läheisyyteen laskettavat miinoitukset voidaan suorittaa paikallisvoimien miinalaivoilla ja varatuilla miinalaivoiksi muutetuilla aluksilla. Saariston kapeilla reiteillä on miinalaivojen käyttö ohjailun kannalta vaikeaa. Sen sijaan pienet miinalaivat tai -veneet soveltuvat niihin paremmin.

Yleisvoimiimme tulee kuitenkin kuulua miinalaivoja, mutta ne voidaan ottaa varausteitse, koska muut yleisvoimiemme alukset voivat suorittaa kiireellisimmät ja suurta toimintavalmiutta vaativat miinoitustehtävät. Näin ollen ei liene tarpeellista rakentaa aseistukseltaan heikkoja miinalaivoja, joiden käyttö muihin tehtäviin on vähäistä. Tuntuu myös todennäköiseltä, että viime sodan aikana vuosittain keskimäärin 2.000 miinan lasku olisi voitu suorittaa muillakin aluksilla. Laskivathan saksalaiset koko sodan aikana meihin verrattuna yli nelinkertaisen miinamäärän miinalaivoiksi muutettuja aluksia käyttäen Itämerellä. Mikäli emme rakenna muita yleisvoimia, kuten on asian laita tällä hetkellä, ovat miinalaivat tietenkin tarpeelliset nimenomaan suojamiinoitusten nopean suorituksen kannalta.

H RAIVAAJAT

Raivaustoiminta liittyy kiinteästi yleisvoimien toimintaan. Jotta yleisvoimiemme toiminta olisi mahdollista, olisi meidänkin pystyttävä miinatiedusteluun ja avomeriraivauksiin. Raivaus olisi tarvittaessa pystyttävä suorittamaan yleisvoimien tai merikuljetusten saattorai-vauksena, jolloin raivausnopeuden tulee olla suuri. Saattorai-vauksen tarpeellisuudesta mainittakoon esimerkkeinä panssarilaiva Ilmarisen tuhoutuminen syksyllä 1941 sekä saksalaisten tappiot itäisellä Suomenlahdella, jolloin mm yhden syöksyn aikana tuhoutui kolme 1.300 tonnin torpedovenettä miinaanajon seurauksena.

Avomeriraivaajan olisi pystyttävä vetämään raskaita raivauskaluksia 12—16 solmun nopeudella ja omattava it-aseistus. Silmälläpitäen toimintaa jäissä olisi alusten oltava teräsrakenteisia.

Koska miinavaara on meidän oloissamme aina otettava huomioon, olisi ilmeisesti välttämätöntä, että yleisvoimiimme kuuluisi raivaaja-yksiköitä yleisvoimien toimintavapauden turvaamiseksi.

I YHDISTELMÄ

Yleisvoimiemme alusorganisaation tulisi edellä esitetyn perusteella kuulua seuraavan laatuista aluksia:

- a) runkona 1.500 tonnin hävittäjä, aseistuksena 3/120 mm:n yleistytkkiä, 5/40 mm:n it-tykkiä, 1/Squid-syvyyspomminheitin ja 1/sukellusveneentorjuntaraketinheitin, 6/53 cm:n torpedoa, valaisuraketinheittimet sekä mahdollisuus ottaa 50 miinaa;
- b) iskuvoimana 70 tonnin moottoritorpedovene, aseistuksena 4/53 cm:n torpedoa, 1/20 mm:n tykki, valaisuraketinheittimet ja 4 syvyyspommiä;
- c) moottoritorpedoveneiden välittömänä tukena 70 tonnin moottoritykkivene, aseistuksena 2/40 mm:n it-tykkiä, valaisuraketinheittimet ja 8 syvyyspommiä;
- d) kaukotehtäviin 300 tonnin sukellusvene, aseistuksena 4/53 cm:n torpedoa;
- e) miinoitustehtäviin varatuista aluksista muutettuja miinalaivoja, aseistuksena 100 miinaa sekä 2—4/40 mm:n it-tykkiä.

Näitä aluksia tulisi rakentaa mikäli mahdollista jo rauhan aikana niin paljon, että yleisvoimiemme kokoonpano vastaisi niille sodan aikana määräytyvien tehtävien tehokasta suorittamista.

VI YLEISVOIMIEMME ORGANISAATIO

A SODANAJAN ORGANISAATIO

Yleisvoimillemme määräytyvien tehtävien suorittamiseksi on niiden sodanajan organisaation täytettävä seuraavat vaatimukset:

- voimien on muodostettava tasapainoinen operatiivinen kokonaisuus;
- sen on taattava voimien nopea toimintaanpano ja sellainen alkuryhmitys, että samanaikainen toiminta Ahvenanmaan suunnalla ja Hangon—Porkkalan alueella on mahdollista;
- sen on taattava voimien nopea uudelleenryhmittäminen muuttunutta tilannetta vastaavaksi ja
- taisteluryhmien kokoonpanoa on voitava joustavasti muuttaa operaatioalueiden olosuhteita vastaavaksi.

Jotta voimien nopea toimintaanpano olisi mahdollista, on yleisvoimamme jaettava itsenäisiin taisteluryhmiin ja erikoistehtäviä suorittaviin laivueisiin. Tarkoituksenmukaisen alkuryhmityksen aikaansaamiseksi tarvitsisimme kaksi taisteluryhmää, toisen Ahvenanmaalle ja toi-

sen Hangon—Porkkalan alueelle. Koska nämä muodostavat kaksi toisistaan selvästi erillään olevaa operaatioaluetta, ei yhtä taisteluryhmää käyttäen voida toimia molemmilla suunnilla samanaikaisesti.

Ahvenanmaan mahdollisen menetyksen muuttaessa yleistilanteen voimme kahden taisteluryhmän ollessa käytettävissämme ryhmittää voimamme nopeasti uudelleen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Toista ryhmää voitaisiin käyttää Saaristomeren eteläosista Pohjois-Itämerelle vihollisen yhteyksiä vastaan ja toista Vaasan saaristosta tai Saaristomeren pohjoisosasta Selkämerelle mairinnousujen torjumiseksi. Mairinnousun tapahtuessa Hankoniemelle voisimme käyttää joko molempia ryhmiä vihollisen jälkiyhteyksiä vastaan tai Suomenlahden ryhmää torjuntataistelujen tukemiseen Hankoniemen alueella ja toista ryhmää vihollisen meriyhteyksiä vastaan. Omatessamme kaksi operatioryhmää voimme vaikuttaa välittömästi uhanalaisimmilla suunnillamme, ts Ahvenanmaalla ja Suomenlahden suulla.

Molempien taisteluryhmien olisi muodostettava operatiivinen kokonaisuus, jotta ne pystyisivät itsenäisiin merisotatoimiin. Tutkimusten yhteydessä ei ole pystytty selvittämään, kuinka monta hävittäjää eri laivastoissa kuuluu yhteen taisteluryhmään. Alusten lukumääristä päätellen on otaksuttavissa, että esimerkiksi Ruotsissa niitä olisi 6 ja Neuvostoliitossa 5—6. Näissä laivastoissa ovat kuitenkin runkona risteilijät. Taisteluryhmän hävittäjä määrän tulisi täyttää seuraavat ehdot:

- yhden aluksen menetys ei saisi heikentää ratkaisevasti koko taisteluryhmän toimintaa,
- ydintaisteluvälineiden käytön aiheuttaman vaaran mukaisesti ryhmitettyjen alusten tulen keskittämiseen ja niiden johtamiseen täytyy olla mahdollisuudet kaikissa tilanteissa,
- alusten lukumäärän tulee olla suhteessa taloudellisiin mahdollisuuksiimme ja
- alusten lukumäärän on oltava sellainen, että jouduttaessa hyökkäyksen kohteeksi useammalta taholta yhtäaikaa, maalinjako alusten kesken takaa tehokkaan torjunnan.

Näiden seikkojen perusteella päädyimme kolmen hävittäjän hävittäjälaivueeseen.

Taisteluryhmien iskuosana olisi kaksi taisteluvienelaivuetta á 8 moottoritorpedovenettä ja 4 moottoritykkivenettä. Taisteluvienelaivue edustaisi 32 torpedoa käsittävänä varsin suurta iskuvoimaa. Laivue jakaantuisi kolmeen viirikköön, jotka muodostaisivat samalla pienimmän taktillisen yksikön. Taisteluryhmän 16:ta moottoritorpedovenettä lienee pidettävä riittävänä suuriakin saattueita vastaan hyökättäessä.

Koska moottoritorpedoveneiden tykistöaseistus on heikko, liittyy niiden käyttöön yleensä moottoritykkiveneiden käyttö välittömään tukemiseen, jotta esimerkiksi vihollisen moottoritykkiveneet eivät pääsisi yllättämään ja estämään toimintaa. Jotta näiden alusten yhteistoiminta olisi kitkatonta, tulisi taisteluvienelaivueeseen kuulua moottoritykkiveneviirikkö. Tätä laivueen komentaja voi käyttää joko yhtenä kokonaisuutena tai jaettuna moottoritorpedoveneviirikoille. Tällainen laivueen kokoonpano lienee edullisin myös koulutuksen kannalta. Moottoritorpedo- ja moottoritykkiveneiden 2:1 suhdetta voitaneen pitää riittävänä. Jos torpedomaaleja ei esiinny tarpeeksi, voidaan laivueen puitteissa vahventaa tykistöä vaihtamalla toiseen moottoritorpedoveneviirikköön tykistöaseistus, jolloin suhdeluku muuttuu päinvastaiseksi. Vaihdoma huolimatta säilyisi laivueessa 16:n ja koko taisteluryhmässä 32:n torpedon iskuvoima.

Hyvistä sukellusveneentorjuntalaitteistaan huolimatta saattavat hävittäjät meikäläisissä olosuhteissa tarvita lähivarmistuksen. Tätä varten kuuluisi taisteluryhmään kolmas, varsinaisesta iskuosasta erillään oleva taisteluvienelaivue, jota voitaisiin käyttää tarvittaessa kaukovarmistukseen tai haluttaessa keskittää koko taisteluryhmän voimat. Moottoritorpedoveneet eivät sitoutuisi silloin toisarvoiseen tehtävään.

Ydintaisteluvälineiden aiheuttaman vaaran takia joudutaan hävittäjämuodostelman etäisyydet ja välimatkat venyttämään ainakin 3 km:ksi¹. Tällöin jokainen hävittäjä tarvitsee oman erillisen lähivarmistuksensa, jona olisi 2—3 moottoritykkivenettä. Määrä lienee pidettävä vähimmäismääränä. Kolmas taisteluvienelaivue käsittäisi näin ollen 8 moottoritykkivenettä.

¹ De Waisseau: La Menace Atomique dans le Domaine Maritime. La Revue Maritime, n:o 109/1955.

Taisteluryhmän vaatimia raivauksia varten tulisi siihen kuulua raivaajayksikkö. Raivauksen tapahtuessa reitti- tai saattoraivauksena on kuuden raivaajan muodostamaa laivuetta pidettävä riittävänä. Raivaajalaivuetta käytettäisiin tarvittaessa avomerikuljetusten vaatimiin saattoraivaustehtäviin ja lisäksi se voisi suorittaa sukellusveneenetsintää taisteluryhmän käyttämällä meriväylillä.

Operaatioalueen olosuhteiden muuttuessa, esimerkiksi siirryttäessä toimimaan suuren miinavaaran sisältäville vesille, ei hävittäjien käyttö tulle kysymykseen. Tällöin saamme suuremmitta vaikeuksista muodostetuksi taisteluveneistä toimintaan pystyvän taisteluosaston. Jäätymisen estäessä taisteluveneiden käytön voivat hävittäjät suorittaa torpedo- hyökkäyksiä ja niiden 18 torpedoa lienee pidettävä riittävinä.

Sukellusveneille määräytyneiden tehtävien perusteella sitoutuisi ainakin kolme venettä vihollisen tukialueen valvontatehtäviin. Näiden lisäksi tarvitsisimme veneitä myös muihin kaukotehtäviin, kuten hyökkäyksiin vihollisen meriyhteyksiä vastaan. Lisäksi niitä voidaan tarvita alueelliseen sukellusveneenetsintään ja -torjuntaan.

Alueellista sukellusveneenetsintää varten meidän tulisi pystyä muodostamaan sukellusvenentorjuntaosasto, johon kuuluisi yksi hävittäjä ja kolme sukellusvenettä. Kolme sukellusvenettä lienee vähimmäismäärä, mikäli halutaan riittävän leveä etsintärintama. Tällä venemäärällä se tulee noin 25—30 km:n pituiseksi. Tarvittavat sukellusvenet on irroitettava siksi aikaa kaukotoimintatehtävistä. Näin ollen meillä tulisi olla samanaikaisesti käytettävissä 6 sukellusvenettä. Sodanaikaiset kokemuksemme osoittivat, että 1/3 sukellusveneistä joutuu huollon ja täydennysten takia olemaan poissa taistelutehtävistä. Tämän huomioon ottaen meillä tulisi olla kaikkiaan 9 sukellusvenettä. Venet muodostaisivat sukellusvenelaivueen. Laivueen jakaminen viiriköihin ei tunnu tarpeelliselta, koska veneet joutuvat toimimaan yksitellen erillisissä tehtävissä. Mikäli useampia veneitä keskitetään samalle alueelle, ovat ne suoraan laivueen komentajan johdossa.

Miinoitustoiminnan jakaantuessa kahdelle pääsuunnalle olisi meillä oltava niin monta miinanlaskijaa, että tehtävät näillä alueilla voidaan suorittaa samanaikaisestikin. Yleisvoimiin kuuluisi kaksi miinalaivuetta, joissa kummassakin kaksi miinakapasiteetiltaan 100 miinan miinalaivua. Laivue pystyy tällöin laskemaan yhdellä kertaa 200 mii-

naa, mitä on pidettävä riittävän suurena. Koko miinoituskapasiteettia käyttäen saataisiin esimerkiksi viime sodan aikaiset vuosittaiset miinoitukset suoritetuksi viiden yön aikana.

B RAUHANAJAN ORGANISAATIO

Yleisvoimiemme rauhanajan organisaation on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- siirtymisen sodanajan organisaatioon on oltava nopea ja joustava ja
- koulutuksen tulee olla tarkoituksenmukainen tehtävien suorittamiseksi sodanajan organisaation puitteissa.

Yleisvoimiemme toimintavalmiuden saamiseksi mahdollisimman suureksi olisi rauhanajan ja sodanajan organisaation oltava mahdollisimman samankaltainen.

Yleisvoimiemme kaikkien alusten pitäminen rauhan aikana purjehduskannalla ei liene mahdollista. Taloudelliset syyt pakottavat meidät tinkimään toimintavalmiudesta. Jotta se olisi kuitenkin riittävän suuri, olisi ainakin toinen sodanajan organisaation mukaisista taisteluryhmistä pidettävä kokonaisuudessaan purjehduksessa. Tällöin voisimme heti tilanteen kiristyessä saada vahvan voimaryhmän uhanalaisimmalle suunnalle eli Ahvenanmaalle. Toisen taisteluryhmän toimintavalmius voitaisiin asteittain nopeasti nostaa. Pidettäessä kokonainen taisteluryhmä rauhanajan harjoituksissa saataisiin eri johtoportaisissa arvokkaita kokemuksia taisteluryhmän ja sen laivueiden sisäisessä johtamisessa sekä selvitettyksi ryhmän käyttökelpoisuus eri tehtävien suorittamisessa.

Harjoituslippueen komentaja esikuntineen johtaisi koulutusta. Laivueiden komento- ja huoltoasiat hoidettaisiin lippueen esikunnassa, jossa olisivat erikoisalojen päälliköt.

Harjoituslippueen raivaajalaivueessa tapahtuisi sekä miina- että raivauskoulutus. Yhteistoimintakoulutus suoritettaisiin harjoituslippueen puitteissa.

Sukellusvenelaihue olisi suoraan merivoimien komentajan johdossa ja yhteistoimintakoulutusta varten sen osia alistettaisiin harjoituslippueelle lähinnä sukellusveneentorjuntaharjoituksia varten.

Yleisvoimien harjoituslippueen lisäksi tulisi olla myös paikallisvoimien harjoituslippue. Se olisi lähinnä merikuljetus-, miina-, väyläpalvelus- ja raivauskoulutusta varten. Harjoituslippueiden yhteistoimintaharjoituksissa tapahtuisi paikallis- ja yleisvoimien yhteistoimintakoulutus siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä.

C YHTEISTOIMINTA ILMAVOIMIEN KANSSA

Aikaisemmin on jo esitetty ilmavoimien merkitys laivastovoimien taistelutoiminnalle. Yhteistoiminnan edellytykset olisi luotava jo rauhahan aikana. Tästä syystä tulisi järjestää ilmavoimien ja lähinnä yleisvoimien yhteistoimintakoulutus sodanajan toimintaa silmällä pitäen. Koulutuksen tulisi käsittää yhteisiä harjoituksia, jotka koskisivat meritiedustelua, sukellusveneenetsintää ja -torjuntaa sekä hyökkäyksiä alusmaaleja vastaan.

Viime sodassa meiltä puuttui meritoimintaan soveltuva lentokalusto kokonaan. Sen sijaan venäläisten merilennoston toiminta viittaa siihen, että vähäiselläkin kalustolla voidaan saada hyviä tuloksia. Esimerkkinä mainittakoon it-ristelijä Nioben upottaminen Kotkan satamassa. Torpedolentokoneiden hyökkäykset yleisvoimien toimintaan liittyvinä hajottavat vihollisen torjuntatoimenpiteitä ja johtavat varmemmin alusten tuhoamiseen kuin normaali rynnäköinti, koska rynnäköinnissä käytettävien aseiden teho alusmaaleihin on vain kansirakenteita vaurioittava ja henkilötappioita aiheuttava. Ilmavoimiemme organisaatioon tulisi kuulua torpedolentolaivue, joka asettaisi yhteistoimintaa varten yhteysupseerin yleisvoimien harjoituslippueeseen koulutuksen koordinoimiseksi. Sodan aikana olisi yhteysupseeri molemmissa taisteluosastoissa.

VII LOPPUSANAT

Tämän hetken sotilaspoliittisen ja sotilasmaantieteellisen asemamme huomioon ottaen on maanpuolustuksemme kokonaisuudessa tehtäviä, joiden suorittaminen muilla kuin laivastomme operatiivisilla yleisvoimilla ei ole mahdollista. Koska näiden tehtävien suoritusmahdollisuudet vaikuttavat sekä puolueettomuusvartiointimme tehokkuuteen,

että sodan syttyessä puolustusvalmiuteemme ja puolustustaistelumme suoritukseen, lienee meidän pidettävä laivastomme yleisvoimien olemassaoloa tarpeellisena.

Huolimatta siitä, että merisodankäyntimme muoto on sovellettava omien mahdollisuuksiemme rajoihin, ovat sen perusteet kuitenkin meristrategian perusteiden mukaisesti löydettävissä avomeritoiminnasta. Toimintaelementti meri on kaikille sama ja samoin sen asettamat vaatimukset operoiville voimille. Sota-alus on aina aseistuksen tehon ja aluksen koon kompromissi. Tehtävien tärkeys maanpuolustuksen kokonaisuuden kannalta ratkaisee lopullisen tuloksen.

Edellä ei ole puututtu tällä hetkellä vallitseviin poliittisiin tekijöihin, jotka rajoittavat merivoimiemme kokoonpanoa sekä määrällisesti että laadullisesti. Tultuamme hyväksytyksi Yhdistyneitten Kansakuntien jäseneksi on samalla luotu edellytykset näiden rajoitusten poistamiselle.

Omatessamme operatiiviset yleisvoimat ovat mahdollisuutemme puolueettomuutemme säilyttämiseen sekä sodan syttyessä edellytyksemme sodankäyntimme vaativien yhteyksien turvaamiseen ja yllätyksellisiltä invaasioilta säästymiseen huomattavasti parantuneet.